

NEDERLANDS LITERAIR
PRODUCTIE- EN
VERTALINGENFONDS

Jaarverslag 2004

INHOUD

Bestuur	2
Medewerkers	2
Inleiding	3

1 Binnenland 5

1.1	Letterkundige boekuitgaven	5
1.2	Nederlandstalige literaire tijdschriften	5
1.3	Nederlandse literaire klassieken – de Deltareeks	6
1.4	Fries letterenbeleid	8
1.5	Kinder- en jeugdliteratuur	9
1.6	Gebarentaal	10

2 Buitenland 11

2.1	Buitenlandse contacten	11
2.1.1	<i>Boekenbeurzen</i>	11
2.2.2	<i>Buitenlandse reizen en uitgeversbezoeken</i>	12
2.1.3	<i>Bezoekersprogramma Buitenland</i>	13
2.2	Vertaalbeleid	14
2.2.1	<i>Vertalershuis</i>	15
2.2.2	<i>Literaire vertalersopleidingen en mentoraten</i>	15
2.2.3	<i>Beoordeling proefvertalingen</i>	15
2.2.4	<i>Aanvullende honorering van vertalers</i>	16
2.2.5	<i>Prijzen en onderscheidingen voor buitenlandse vertalers</i>	16
2.3	Manifestaties en auteursoptredens	16
2.3.1	<i>Gastschrijverprogramma</i>	16
2.3.2	<i>Schrijversprogramma buitenland</i>	17
2.3.3	<i>Internationale literaire manifestaties</i>	17
2.4	Vertaalsubsidies	21
2.5	Bibliotheek en documentatie	23
2.6	Publicaties en website	23

3 Samenwerking 25

Bijlagen

1	Toegekende productiesubsidies binnenland	27
2	Lijst van adviseurs letterkundige boekuitgaven binnenland	28
3	Toegekende subsidies boekuitgaven buitenland	29
4	Overzicht Schrijversprogramma buitenland	33
5	Jaarverslag Vertalershuis	36
6	Verslag Friese Dag	38
7	Lijst van publicaties	39

BESTUUR

Het bestuur bestond in 2004 uit de volgende personen:

AAD NUIS, voorzitter	JOZEF DELEU
ARY LANGBROEK, vice-voorzitter	HYLKE TROMP
MARIJKE MEIJER DREES, secretaris	CHRISTA WIDLUND
RIEN VERHOEF, penningmeester	

Vergaderingen

In 2004 vonden in totaal elf bestuursvergaderingen plaats, waaronder een beleidsdag, waarop bestuur en directie het toekomstige beleid en aanverwante kwesties bespraken.

MEDEWERKERS

Het personeel van het NLPVF bestond in 2004 uit de volgende medewerkers:

<i>naam</i>	<i>functie</i>	<i>dienstverband (gemiddeld)</i>
PETER BERGSMA	Directeur Vertalershuis	60%
DICK BROER	Beleidsmedewerker publicaties, website en systeembeheer	100%
CISCA CORDUWENER	Secretariaatsmedewerker	50%
ANNELIES FONTIJNE	Beleidsmedewerker kinder- & jeugdliteratuur (tot 1/6)	57,5%
LIENEKE FRERICHs	Hoofd binnenland & coördinator SNLK	60%
HANNEKE GOL	Schoonmaakmedewerker (vanaf 1/4)	22,5%
ONNO DE GRAAFF	Financieel medewerker	80%
MARLIES HOFF	Documentaliste	60%
JAJA HOLISOVA	Zwangerschapsvervanging secretariaat (vanaf 16/8)	60%
BARBARA MAZZOTTA	Assistent vertaalbeleid / directiesecretariaat	80%
SUZANNE MEEUWISSEN	Beleidsmedewerker binnenland (vanaf 19/1)	80%
THOMAS MÖHLMANN	Projectmedewerker poëzie	60%
BARBARA DEN OUDEN	Medewerker Vertalershuis, proefvertalingenbeleid en buitenlandse beurzen	80%
BAS PAUW	Beleidsmedewerker Schrijversprogramma Buitenland & Bezoekersprogramma Buitenland	90%
TIZIANO PEREZ	Beleidsmedewerker Buitenlandse Manifestaties	90%
EVELINE POLMAN	Secretariaatsmedewerker	80%
HENK PRÖPPER	Directeur	100%
MAARTEN VALKEN	Beleidsmedewerker literaire non-fictie	100%
MARIA VLAAR	Senior beleidsmedewerker buitenland & interne organisatie	90%
AGNES VOGT	Beleidsmedewerker kinder- & jeugdliteratuur (vanaf 16/8)	60%
LEO WERNAERT	Facilitair medewerker Vertalershuis	33%
RENÉE KORVER	Stagiaire NLPVF	
JOSINE SCHUILENBURG	Stagiaire Vertalershuis / Literaire Vertaaldagen	

INLEIDING

Het jaar 2004 stond onder meer in het teken van de Cultuurnota-procedure voor de periode 2005-2008 en het onderzoek van Bureau Berenschot naar een mogelijke samenvoeging van de drie letterfondsen. Voor het NLPVF zijn de uitkomsten van beide procedures bevredigend. Zowel het Advies van de Raad voor Cultuur als de beslissingen van Staatssecretaris Medy van der Laan onderstrepen de waardering die er bestaat voor de activiteiten en de dynamiek van het NLPVF. Meer inhoudelijk begint de intensivering van onze aandacht voor de presentatie in het buitenland van poëzie en twintigste-eeuwse klassieken haar vruchten af te werpen – dat Hermans, Nescio, Elsschot en Reve, om er maar enkelen te noemen, eindelijk in de belangrijkste taalgebieden zullen verschijnen, betekent een doorbraak. Het betekent ook dat de gewenste literair-historische bodem steeds vaster wordt.

Voor de zogenaamde interculturele letteren werd in 2004 apart een beleidsplan geschreven dat in de komende jaren voortvarend zal worden uitgevoerd.

In de binnenlandse situatie werden 23 subsidieaanvragen voor letterkundige boekuitgaven gehonoreerd. Er verschenen vijf belangrijke delen in de Deltareeks, werken van Hooft, Vondel (2 x) en Van Eeden, en het *Antwerps Liedboek*. Ook werd voor de komende jaren een nieuwe serie van twintig titels bepaald die aan de deelnemende uitgevers zal worden aangeboden.

Veertien Nederlandse literaire tijdschriften werden in 2004 ondersteund, waarvan 12 structureel. Het tijdschrift *Bunker Hill* werd de gelegenheid geboden zich extra te profileren gedurende de Boekenweek, en *De Gids* werd ondersteund bij het uitbrengen van een speciale aflevering over Nederland in het Frans, Engels en Duits. Dit gebeurde in het kader van het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie.

De Friese dag – voor de tweede maal georganiseerd om een Nederlands publiek en Nederlandse uitgevers te wijzen op de rijkdom van de Friese letteren – was wederom een groot publiek succes.

Voor het buitenland werd aan 164 aanvragers subsidie voor vertaalkosten verleend, dit is opnieuw een record. Anders dan weleens wordt gedacht, bewijzen deze gegevens dat de aandacht voor de Nederlandse literatuur nog altijd groeit. Dit geldt voor alle genres. Dat er daarbij meer en meer aandacht uitgaat naar literair belangrijke titels, ook uit het (recente) verleden en poëzie, beschouwen wij als belangrijke winst. Ons manifestatiebeleid blijft in dit proces een doorslaggevende rol spelen, zoals blijkt uit de groei van de aanvragen uit Hongarije en Polen, waar recent grotere presentaties van Nederlandse auteurs hebben plaatsgevonden.

De manifestatie in Berlijn had dit jaar een bijzonder uitstralend effect op pers en publiek, wat bewijst hoezeer de Nederlandse literatuur is verankerd in Duitsland. Verheugend is ook dat het effect van de Parijse Salon du Livre, waarop Nederland in 2003 gastland was, niet is uitgewerkt. Met name topuitgeverij Gallimard gaat de komende tijd geestdriftig door met de uitgave van Nederlandse literatuur (Hermans, Nescio, Oek de Jong, Willem Jan Otten, een bloemlezing poëzie).

Van eminent belang in dit proces – behalve onze eigen bezoeken aan boekenbeurzen en buitenlandse uitgevers – is het bezoekersprogramma, dat buitenlandse uitgevers de gelegenheid biedt de Nederlandse situatie en infrastructuur te leren kennen.

In dit verband blijft de aandacht voor ons vertaalbeleid cruciaal. De opleiding en begeleiding van (toekomstige) vertalers, alsmede de waardering en rechtvaardige honorering van hun werk beschouwen wij als essentieel. Het Vertalershuis dat dit jaar weer 42 vertalers ontving, speelt daarin een sleutelrol.

Toen Franco Paris aan het einde van 2004 de eerste NLPVF-Vertalersprijs ontving, zei hij dat die prijs hem intens gelukkig maakte, aangezien hij soms overwoog metselaar te worden. Dit onderstreept het belang van een gericht vertaalbeleid en gerichte aandacht voor de velen die dit belangrijke werk verrichten. Onze promotie en presentaties kunnen nog zo professioneel zijn, de uiteindelijke kracht zit hem in de vertaling.

HENK PRÖPPER

Directeur

1 BINNENLAND

1.1 Letterkundige boekuitgaven

In 2004 ontving het NLPVF 32 subsidieaanvragen voor letterkundige boekuitgaven. Het bestuur honoreerde 23 aanvragen, waaronder drie uit 2003. Zeven aanvragen werden afgewezen op formele gronden, nul op inhoudelijke gronden. Over vier aanvragen kon in 2004 geen beslissing worden genomen en een werd door de uitgever teruggenomen. Het totaal toegekende subsidiebedrag bedroeg in 2004 € 184.255,- (2003: 29 aanvragen, € 180.436,-). Opvallend is het subsidiebedrag per uitgave, dat in 2004 gemiddeld € 1.790,- hoger ligt dan in 2003, wat een aanzienlijke stijging is. De subsidies in 2004 kwamen ten goede aan uitgaven van oudere literatuur (primaire teksten, verzameld werk), contemporaine literatuur (Nederlands- en Friestalige poëzie- en essaybundels), uitgaven met een literair-historisch karakter, vertalingen in het kader van het 'Intercultureel letterenbeleid' en projecten met betrekking tot de Nederlandse gebarentaal. Bijlage 1 bevat een overzicht van de gesubsidieerde uitgaven, bijlage 2 de namen van de personen die het bestuur van het NLPVF adviseerden.

Het NLPVF stelt in uitzonderlijke gevallen subsidie beschikbaar voor de Nederlandstalige uitgave van een belangrijke, klassieke literaire tekst uit een weinig toegankelijke taal. De regeling betreft werken die niet alleen in de eigen cultuur als zeer belangrijk worden beschouwd, maar die daarnaast ook in andere culturen erkenning hebben gekregen, en als zodanig deel zijn gaan uitmaken van de wereldliteratuur. In 2004 is in het kader van de **Subsidieregeling vertalingen uit minder toegankelijke talen** geen beroep gedaan op de regeling.

Sinds 1998 werken het NLPVF en het Fonds voor de Letteren aan een gezamenlijk 'Intercultureel letterenbeleid' voor auteurs uit niet-westerse landen die in Nederland wonen en werken. Hun werk behoeft (aanvankelijk) vertaling naar het Nederlands. Het NLPVF stelt de uitgevers voor de eerste twee publicaties van zo'n auteur stimuleringsubsidies in het vooruitzicht, als tegemoetkoming in de vertaalkosten. In het kader van de **Subsidieregeling voor uitgaven van vooralsnog niet in het Nederlands schrijvende auteurs** werd in 2004 één aanvraag gehonoreerd, te weten *Thuis is waar je vrienden zijn*, van Dragan Klaić.

Op verzoek van het Ministerie van OCW is in 2004 gewerkt aan een intensivering van het bestaande culturele diversiteitsbeleid. Het NLPVF zal hieraan in de cultuurnotaperiode 2005-2008 uitvoering geven, waarbij de nadruk komt te liggen op professionalisering en talentwerving van in Nederland gevestigde schrijvers en uitgevers van (oorspronkelijk) andere herkomst. Aangezien interculturaliteit per definitie geen uitsluitend nationale kwestie kan zijn, zal het NLPVF het interculturele beleid ook in een internationale context bekijken.

1.2 Nederlandstalige literaire tijdschriften

Vanaf 1996 gelden twee subsidiecategorieën voor literaire tijdschriften. Structureel subsidiabele tijdschriften ontvangen voor een periode van drie jaar subsidie op standaardniveau. Uitzonderlijk goede tijdschriften ontvangen daarnaast een premie.

Voor structureel gesubsidieerde tijdschriften die niet langer voldoen aan de kwaliteitseisen bestaat een overgangsregeling voor anderhalf jaar. Wanneer een tijdschrift na die periode niet voldoende aan kwaliteit gewonnen heeft, komt het niet langer voor subsidie in aanmerking. Ook voor tijdschriften die een grondige wijziging in redactiesamenstelling of redactievoering hebben ondergaan, geldt de overgangsregeling. Nieuwe tijdschriften of tijdschriften die niet voor structurele subsidie in aanmerking komen, maar waarvan de kwaliteit sterk is toegenomen, kunnen in aanmerking komen voor stimuleringssubsidie. Het belangrijkste criterium om toegelaten te

worden tot de subsidieregeling is het volgende: een nieuw tijdschrift moet, binnen de categorie waarin het volgens de commissie valt, een verrijking betekenen. Daarbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheid dat een nieuw tijdschrift op zichzelf een categorie vormt. Formele criteria uit de 'Subsidieregeling literaire tijdschriften' zijn bij de beoordeling van nieuwe aanvragen minder zwaarwegend dan de inhoudelijke kwaliteit.

De kwalitatieve beoordeling van de tijdschriften is in handen gegeven van een commissie, die het bestuur adviseert. De **commissie 'Literaire tijdschriften'** bestaat uit een auteur, een literatuurhistoricus of een literatuurtheoreticus, iemand uit het boekenvak of de bibliotheekwereld en een lid van het bestuur van het NLPVF. De zittingstermijn is in principe vastgesteld op drie jaar. Vanaf 1993 is een rooster van af- en aantreden in werking, waarbij jaarlijks een lid van de commissie aftreedt en wordt vervangen door een nieuw lid. De commissie is gevarieerd van samenstelling en bestond in het verslagjaar uit de leden Tom van Deel (stafmedewerker aan de Universiteit van Amsterdam), Martin Reints (dichter, essayist), die samen met Maria Heiden (Boekhandel Van Genneep, Rotterdam) in mei 2004 aftrad en waarvoor respectievelijk Yra van Dijk (schrijver, criticus) en Margot Engelen (Boekhandel Praamstra, Deventer) in de plaats kwamen, en Christa Widlund (namens het NLPVF-bestuur) die het bestuurslid Rien Verhoef opvolgde.

In 2004 subsidieerde het NLPVF in totaal veertien Nederlandstalige literaire tijdschriften. Twaalf daarvan kregen in de periode 2002-2004 structureel subsidie: *Armada*, *Bunker Hill*, *Bzzlletin*, *Hollands Maandblad*, *Liter*, *De Parelduiker*, *Parmentier*, *De Revisor*, *Tirade* en *De Tweede Ronde* standaardsubsidie; *De Gids* en *Raster* standaardsubsidie plus premie. *Pa\$ionate* ontving in 2004 stimuleringsubsidie. Aangezien een tijdschrift maximaal drie opeenvolgende jaren recht heeft op stimuleringsubsidie, zal in 2005 worden beslist of *Pa\$ionate* voor structurele subsidie in aanmerking komt, of dat de subsidie wordt beëindigd. *Literatuur* tot slot zat tot 1 januari 2005 in de overgangsregeling en kreeg tot die tijd standaardsubsidie. Eind 2004 stopte Amsterdam University Press onverwachts met het uitgeven van *Literatuur*. Bijna gelijktijdig viel het doek voor *Bzzlletin*: na circa 25 jaar achtte de uitgever 'doorgaan financieel niet meer verantwoord' (jrg. 32, nr. 291, okt. 2004).

Het totale bedrag aan toegekende productiesubsidies voor literaire tijdschriften bedroeg in 2004 € 243.148,-. Aan aanvullende honoraria werd in 2004 in totaal € 44.243,- toegekend.

Het NLPVF verstrekt sinds 1997 **promotiesubsidies** om het publiek van de goede literaire tijdschriften te vergroten. Deze kunnen worden aangevraagd door literaire tijdschriften die structureel subsidie van het fonds ontvangen. De kosten en opbrengsten van de door de tijdschriften ingediende plannen worden kritisch gewogen. In 2004 werd twee keer een promotiesubsidie toegekend: eenmaal aan de 'Rabobank Lenteprijs voor Literatuur 2004' voor het beste prozadebuut in een literair tijdschrift, en eenmaal aan het tijdschrift *Literatuur*. Amsterdam University Press had te kennen gegeven *Literatuur* per 1 januari 2005 zonder subsidie te willen exploiteren en vroeg het NLPVF om een bijdrage voor de marketing en promotie. Hiermee was een bedrag van € 9.000,- gemoeid. Gezien de opheffing van *Literatuur* zal dit bedrag echter grotendeels terugvallen aan het NLPVF.

De stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek speelt met ingang van 2003 een rol in de **collectieve promotie** voor de literaire tijdschriften. Jaarlijks wordt een van de door het NLPVF gesubsidieerde tijdschriften betrokken in de publiciteit rond de Boekenweek. De kosten komen voor rekening van het NLPVF. In 2004 heeft *Bunker Hill* op verzoek van de CPNB een speciale Boekenweek-aflevering gemaakt. Tijdens de Boekenweek *Gare du Nord – ontmoetingen met Frankrijk* verscheen het themanummer 'Du vin, du pain, du chagrin' in een eenmalige oplage van 3.609 exemplaren.

1.3 Nederlandse literaire klassieken – de Deltareeks

De Deltareeks is een serie nieuwe leesedities van klassieke werken uit de Nederlandse literatuur, bestemd voor lezers met een brede literaire belangstelling, die kennis willen nemen van de literaire

erfenis van Nederland en Vlaanderen vanaf de Middeleeuwen tot en met het midden van de twintigste eeuw. De reeks verschijnt onder auspiciën van de Stichting Nederlandse Literaire Klassieken, die verantwoordelijk is voor de tekstkeuze. Het SNLK-bestuur zorgt voor de kwaliteitsbewaking en heeft richtlijnen opgesteld voor de uitvoering van de delen. Het gaat in de Deltareeks om leesedities, niet in hoofdzaak gericht op de vakspecialist, maar op een ruimer in literatuur geïnteresseerd publiek. De Stichting trekt met het oog op de inhoudelijke kwaliteit deskundige editeurs aan. Ook aan de uitvoering worden hoge eisen gesteld. In een uniek samenwerkingsverband verschijnen de delen bij verschillende uitgevershuizen. De zorg voor de totstandkoming van de reeks en de zorg voor het subsidiebudget ten behoeve van de reeks ligt bij het NLPVF. Lienneke Frerichs van het NLPVF treedt op als coördinator van de reeks, en het secretariaat van de Stichting Nederlandse Literaire Klassieken is op het NLPVF gevestigd.

Het bestuur van de **Stichting Nederlandse Literaire Klassieken** bestond in 2004 uit de hoogleraren Gillis Dorleijn (voorzitter), Lia van Gemert en Paul Wackers en de uitgevers Annette Portegies en Mark Pieters. Het bestuur vergaderde in 2004 viermaal. Veel aandacht ging uit naar het denken over de zogenaamde derde tranche van de reeks: een nieuwe serie van ongeveer twintig titels, die, vergezeld van de namen van de editeurs, in 2005 aan de uitgeverijen zal worden aangeboden.

De redactieraad, die het bestuur inhoudelijk adviseert, werd in 2004 gevormd door de hoogleraren Marita Mathijssen, Anne Marie Musschoot en Werner Waterschoot; de vacante plaats van hoogleraar Frank Willaert werd in mei opgevuld door Veerle Fraeters. De redactieraad werd in het verslagjaar eenmaal schriftelijk geraadpleegd.

In 2004 kwamen vijf nieuwe delen in de **Deltareeks** uit. In mei verschenen twee edities met toneelstukken: *Warenar* van P.C. Hooft en S. Coster (ed. Jeroen Jansen) en *Jephta, Koning David hersteld, Faëton* van Joost van den Vondel (ed. J.W.H. Konst). Beide boeken verschenen bij uitgeverij Bert Bakker. Daarnaast verscheen in mei de roman *Van de koele meren des doods* van Frederik van Eeden (ed. Jan Fontijn) bij uitgeverij Athenaeum – Polak & Van Gennep. De drie delen werden gepresenteerd op maandag 10 mei in de Gouden Zaal van uitgeverij Meulenhoff. De Hongaarse Judit Gera, werkzaam als docente Nederlandse literatuur aan de Eötvös Universiteit van Boedapest, hield een lezing over de roman *Van de koele meren des doods*. Het ensemble Northern Cardinal speelde zeventiende-eeuwse muziek.

In het najaar van 2004 verscheen opnieuw een Deltadeel bij uitgeverij Bert Bakker: de ‘Scheppingstrilogie’ van Joost van den Vondel, bestaande uit de toneelstukken *Lucifer, Adam in ballingschap, Noah* (ed. Riet Schenkeveld-van der Dussen). Bij de presentatie op 9 november 2004 ten huize van uitgeverij Prometheus/Bert Bakker hield Hans Croiset een causerie over zijn ervaringen met Vondels toneelwerk.

Het verschijnen van de editie van het *Antwerps Liedboek* (ed. Dieuwke van der Poel, Dirk Geirnaert, Hermina Joldersma, Johan Oosterman en Louis Grijp) werd tweemaal gevierd. Het Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur van de Rijksuniversiteit Utrecht organiseerde op 18 november 2004 een presentatie, terwijl uitgeverij Lannoo en Antwerpen Wereldboekenstad op 14 december een voorstelling gaven in de Panoramazaal van de KBC-toren in Antwerpen. Het *Antwerps Liedboek* bestaat uit twee delen, en beide delen bevatten een cd. Dit Deltadeel kreeg als eerste een productiesubsidie van het Vlaams Fonds voor de Letteren.

De website www.deltareeks.nl werd vernieuwd en aangevuld met nieuwe gegevens. Er heeft zich langzamerhand een flink bestand gevormd van in de Deltareeks geïnteresseerde lezers, die van het verschijnen van nieuwe delen op de hoogte worden gehouden.

Het feit dat editeurs tegen een geringe vergoeding aan de tekstbezorging moeten werken, dikwijls naast een veeleisende baan, zorgt regelmatig voor vertraging. Dit probleem doet zich vooral voor bij editeurs buiten de academische wereld. De Stichting Nederlandse Literaire Klassieken en het NLPVF hebben editor Irene Spijker vanaf 1 december 2003 tot 15 mei 2004 in de gelegenheid

gesteld zich enkele maanden vrij te maken om aan het Deltadeel *Historie vanden vier Heemskinderen* te werken.

De volgende delen zijn thans zijn in voorbereiding bij de Nederlandse uitgevers:

2005

P.C. HOOFT, *Geeraerd van Velsen en Baeto* (ed. H. Duits), uitgeverij Bert Bakker
- *Historie vanden vier Heemskinderen* (ed. Irene Spijker), uitgeverij Bert Bakker

2006

J.H. LEOPOLD, *Verzamelde gedichten* (ed. H.T.M. van Vliet), uitgeverij Athenaeum-Polak & Van Gennep
KAREL VAN DE WOESTIJNE, *Verzamelde gedichten* (ed. Anne Marie Musschoot), uitgeverij Lannoo
F. BORDEWIJK, *Blokken, Knorrende beesten, Bint* (ed. Wieneke 't Hoen), uitgeverij Nijgh & van Ditmar
HADEWYCH, *Strofische gedichten* (ed. Frank Willaert, Veerle Fraeters), Historische Uitgeverij

2007

P.C. HOOFT, *Verzamelde lyriek* (ed. Johan Koppenol, Ton van Strien, Natascha Veldhorst), uitgeverij Athenaeum-Polak & Van Gennep
J. VAN OUDSHOORN, *Verzamelde romans* (ed. W.A.M. de Moor et al.), uitgeverij Athenaeum-Polak & Van Gennep

Het deel *Middeleeuwse mystiek/Ruusbroec* (ed. Geert Warnar) dat bij uitgeverij Ambo/AUP zou verschijnen is voor onbepaalde tijd uitgesteld, terwijl de editie van E. du Perrons *Het land van herkomst* (ed. Gillis Dorleijn, F. Bulhof) in overleg met uitgeverij Van Oorschot van de lijst is gehaald.

De typografische vormgeving van de Deltareeks is in handen van Hannie Pijnappels. Om de continuïteit van de reeks te bewaken, vonden in een vroeg stadium gesprekken plaats tussen editoren, bestuursleden, de betreffende uitgever, de vormgeefster en de coördinator om specifieke zaken met betrekking tot de editie te bespreken.

1.4 Fries letterenbeleid

Onbetwist hoogtepunt van het Fries letterenbeleid was de tweede **Dag van de Friese literatuur**. Het NLPVF organiseerde deze dag met medewerking van het Fonds voor de Letteren, Tresoar en de Provincie Fryslân op zondag 29 februari 2004 in Amsterdam onder de titel *Vers 2 uit Friesland*. In de grote zaal van Felix Meritis traden enkele van de belangrijkste Friese dichters en prozaïsten op voor een Nederlandstalig publiek. Het programma bood een levendige mix van voordracht en discussie, waarin zowel nieuw werk uit Friesland als de Friese literatuurhistorie aan bod kwam. Zangeres Nynke Laverman zorgde met Friestalige fado's op teksten van Slauerhoff voor een indrukwekkend slot. Voor de grote schare bezoekers – de dag was vrijwel uitverkocht – was een informatieboekje beschikbaar. Achter in de zaal was er een boekenbeurs met stands waar uitgevers en Friese literaire tijdschriften zich presenteerden. Aan de gracht voor Felix Meritis stond de Fryske Boekebus, waar bezoekers Friese boeken en cd's konden kopen. Een verslag van de manifestatie *Vers 2 uit Friesland* is opgenomen in bijlage 6.

In het verslagjaar werd regelmatig overleg gepleegd met de stichting It Fryske Boek, Tresoar, de Provincie Fryslân en het Fonds voor de Letteren. Gesproken werd onder meer over de voorbereiding van de tweede Friese dag en over het project *Geschiedenis van de Friese literatuur*.

De **Friese tijdschriften** *Hjir* en *De Moanne/Trotwaer* ontvingen in de periode 2002-2004 structureel subsidie; vanaf 2003 ontvangt ook het *Jaarboek Farsk* subsidie als 'nieuw initiatief' op tijdschriftgebied. Voor de kwalitatieve beoordeling van de Friese tijdschriften is een speciale

commissie ingesteld, die het bestuur adviseert. De commissie is gevarieerd van samenstelling en bestond in het verslagjaar uit de leden Anne Boersma-van der Mark (literair-historicus en Frisist), Pyt Jon Sikkema (neerlandicus en Frisist), Hylke Tromp (namens het bestuur van het NLPVF) en Simen Veltman (neerlandicus en uitgever).

De subsidiemogelijkheden voor de Friese literatuur voorzien sinds 2001 in een **vertaalsubsidie** voor Nederlandse uitgevers die vertaalde Friese literatuur in hun fonds willen opnemen. In 2004 werden in dit kader twee vertaalsubsidies toegekend: aan de bloemlezing *Dream yn blauwe reinjas/Droom in blauwe regenjas* (uitgeverij Bornmeer/uitgeverij Contact) en aan *Andere plaats andere tijd* van Jetske Bilker (uitgeverij Prometheus/Bert Bakker). In beide gevallen werd eveneens subsidie gegeven door de Provincie Fryslân.

Namens de drie bij de Friese Klassieken betrokken uitgevers (de Friese Pers Boekerij, Afûk/Utjouwerij Fryslân en de Koperative Utjouwerij) heeft de Stichting It Fryske Boek in het verslagjaar de eindafrekening gepresenteerd van de voltooid tweede reeks 'Fryske Literaire Klassiken'. Deze vier organisaties zijn vanaf 2003 begonnen met het vervolgproject 'Fryske Modernen'. Dit plan is gericht op het bevorderen van het schrijven van Fries literair proza en Friestalige kinder- en jeugdboeken. Het project 'Fryske Modernen' wordt gesteund door het NLPVF, het Fonds voor de Letteren en de Provincie Fryslân. Een door de beide letterenfondsingen ingestelde gezamenlijke Commissie Friese Literatuur brengt advies uit over de aanvragen. In het verslagjaar bestond de commissie uit: Klaske Jaspers, Jelle Krol (FvdL), Hylke Tromp (NLPVF), Simen Veltman en Jant van der Weg-Laverman. Jelle Krol werd in de loop van het verslagjaar vervangen door Klaas van der Hoek (FvdL). De commissie kwam tweemaal bijeen en vergaderde verder schriftelijk. In het kader van de reeks 'Fryske Modernen' werd in 2004 bij het NLPVF door de Friese Pers Boekerij een aanvraag voor een productiesubsidie ingediend, die bij nader inzien naar een later stadium is verschoven. Bij het Fonds voor de Letteren werd in het verslagjaar één werkplan positief beoordeeld; een tweede plan zal in 2005 worden behandeld.

1.5 Kinder- en jeugdliteratuur

Voor **geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur** die zich door een bijzondere kwaliteit van tekst een beeld onderscheidt van het reguliere aanbod, is een subsidiebijdrage in de productiekosten beschikbaar. Bij de bepaling van die kwaliteit is de relatie tussen tekst en illustratie van belang. De financiële middelen voor deze regeling worden mede beschikbaar gesteld door de Mondriaan Stichting. Omdat de productietijd van een geïllustreerd boek lang is en de investeringen hoog zijn, bestaat ook de mogelijkheid tot het aanvragen van een zogenaamd pre-advies, waarbij op grond van een nog niet volledig manuscript de adviescommissie beoordeelt of zij de aanvraag in principe subsidiabel acht.

De commissie voor geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur bestond in 2004 uit Cornald Maas (publicist), Martha Heesen (auteur), Emo Verkerk (beeldend kunstenaar) en Daan Remmerts de Vries (illustrator). In december 2004 is Emo Verkerk opgevolgd door Hans Aarsman (fotograaf en schrijver). Als waarnemers traden op: Annelies Fontijne, die in augustus is opgevolgd door Agnes Vogt (NLPVF), en Bob Fooy (Mondriaan Stichting).

In 2004 werden er acht aanvragen voor pre-advies gedaan, waarvan een positief en zes negatief werden beoordeeld. Eén aanvraag is aangehouden tot er meer materiaal te beoordelen is. Er waren vier verzoeken om productiesubsidie, waarvan er twee positief en één negatief werden beoordeeld. Eén aanvraag werd door de uitgever ingetrokken. De subsidietoezeggingen zijn ondergebracht in bijlage 1.

Het NLPVF kent ook een regeling voor productiesubsidie voor Nederlands- en Friestalige **literaire kinder- en jeugdtijdschriften**. De commissie bestond in 2004 uit Aukje Holtrop, Ary Langbroek (namens het bestuur), Jan Hein Sassen en Nettie Heimeriks, met Agnes Vogt als waarnemer. Er was één aanvraag, van *BoekieBoekie*, die na een afwijzing in 2003 met een nieuwe redactieformule

is gaan werken. De aanvraag is negatief beoordeeld en afgewezen. Helaas is er in 2004, ondanks verschillende pogingen door de kinder- en jeugdliteratuurmedewerker van het NLPVF, geen uitgever bereid gevonden tot het opzetten van een nieuw literair kinder- en jeugdtijdschrift. Er wordt op dit moment geen gebruik gemaakt van de regeling.

De Werkgroep Jeugdliteraire Kritiek houdt zich bezig met de vraag waarom in Vlaanderen en Nederland jaarlijks duizenden kinder- en jeugdboeken verschijnen en de verscheidenheid en kwaliteit van de publicaties ieder jaar toeneemt, terwijl de jeugdliteraire kritiek in beide landen terrein verloren heeft. Zo is bijvoorbeeld de afnemende frequentie van kinderboekrecensies in de dag- en weekbladen ronduit zorgwekkend.

Op 23 september 2004 heeft de Werkgroep daarom een **symposium voor jeugdliteraire kritiek** georganiseerd in Amsterdam. Sprekers waren auteur Ted van Lieshout, die sprak over de stagnatie van het 'betere' kinderboek en over smaak, en NLPVF-medewerker Agnes Vogt, die een overzicht gaf van de media-aandacht voor kinder- en jeugdliteratuur in het buitenland. Daarna leidde professor Harry Bekkering de forumdiscussie met als deelnemers de chefs-redactie van verschillende culturele- en boekenbijlagen van dagbladen in Nederland en één uit Vlaanderen: Sjoerd de Jong (*NRC Handelsblad*), Frank Albers (*Standaard der Letteren*), Leonie Brebaart (*Trouw*), Henk Aalbers (*De Gelderlander*), Wim Wirtz (*De Volkskrant*) en Jeroen Vullings (*Vrij Nederland*). In de goedgevulde zaal zaten vooral kinderboekenrecensenten en een aantal auteurs/illustratoren. Het symposium was zeer geslaagd, en heeft ertoe geleid dat krantenredacties doordrongen zijn van het belang van kinder- en jeugdboekenrecensies. Het NLPVF neemt zich voor het symposium rondom een nieuw onderwerp in 2005 te herhalen.

In 2004 heeft het Eric Carle Museum in de V.S. een tentoonstelling van Nederlandse illustraties gemaakt; voor de selectie van illustratoren is de door het NLPVF ingerichte tentoonstelling *Dutch Oranges* (2001) als leidraad gebruikt. De Mondriaan Stichting en het NLPVF hebben Truusje Vroo-land aangesteld als gastcurator.

Beleidsmedewerker Annelies Fontijne bezocht op 21 januari het symposium 'Dat moet je gelezen hebben' over de literaire canon op de Universiteit van Tilburg.

1.6 Gebarentaal

Het stimuleren van cultuuruitingen in de Nederlandse gebarentaal wordt vanaf 2001 tot de reguliere taken van het NLPVF gerekend. Aangezien ook het Fonds voor de Letteren een taak op dit gebied heeft, worden de aanvragen sinds begin 2002 door beide fondsen tezamen afgehandeld, waarbij in principe elk fonds de helft van de toegekende subsidie voor zijn rekening neemt. In 2004 werd op deze manier subsidie toegekend aan de Stichting Geelproduct voor het project *Cyclus*, een dvd met een serie filmgedichten in gebarentaal die uiteindelijk *Bewogen* is gaan heten.

2 BUITENLAND

2.1 Buitenlandse contacten

Persoonlijke contacten met buitenlandse uitgevers, redacteuren en literaire critici zijn van doorslaggevend belang voor de verspreiding van Nederlandse literatuur in het buitenland. De subsidie-aanvraag door een buitenlandse uitgever is dan ook niet meer dan een, zij het heel belangrijk, tussenstadium in een lang proces, dat begint met de buitenlandse uitgever te informeren over en te enthousiasmeren voor een bepaald Nederlands boek en de mogelijkheid tot aankoop van de rechten, en dat uiteindelijk resulteert in de vertaling, de publicatie, de promotie en de ontvangst ervan. Dit alles gebeurt in nauwe samenwerking en goed overleg met de Nederlandse uitgevers, die zich inspannen de vertaling van hun auteurs in het buitenland te bevorderen.

Het NLPVF heeft een uitgebreid, intensief en vruchtbaar netwerk opgebouwd, door het bezoeken van buitenlandse boekenbeurzen, uitgevers en organisatoren van literaire evenementen in het buitenland, het bijwonen van internationale literaire festivals, het zelf organiseren van literaire evenementen en/of symposia in binnen- en buitenland en het uitnodigen van buitenlandse literaire critici, uitgevers en redacteuren naar Nederland (het Bezoekersprogramma Buitenland). Wat betreft de poëzie speelt deze uitwisseling zich ook voor een deel op **internet** af. Zo is er, zeker sinds het aantreden van een medewerker exclusief voor poëzie, meer ruimte voor de invulling van de Nederlandse afdeling van Poetry International Web, waar het NLPVF landenredacteur van is (PIW; www.poetryinternational.org). In 2004 werden bijdragen toegevoegd van en over 12 Nederlandse dichters. In het kader van onze samenwerking met de Berlijnse organisatie LiteraturWERKstatt en de internationale poëziewebsite www.lyrikline.org werd een viertal tekst- en geluidsbijdragen aan de website toegevoegd (zie bijlage 7.).

2.1.1 Boekenbeurzen

Medewerkers van het NLPVF bemanden in 2004 stands op de Frankfurter Buchmesse, de London Book Fair, de Kinderboekenbeurs in Bologna en de boekenbeurs van Guadalajara, en bezochten de boekenbeurs van Parijs (Salon du Livre) en van Moskou.

In maart 2004 waren de senior beleidsmedewerker Maria Vlaar, de non-fictiespecialist Maarten Valken en de medewerker vertalingenbeleid Barbara den Ouden op de London Book Fair, na de Frankfurter Buchmesse de belangrijkste internationale boekenbeurs. In Engeland zet de vertaling van Nederlandse non-fictie de stijgende lijn voort: van onder meer Geert Maks *In Europa*, Frank Westermans *Ingenieurs van de ziel*, Maarten Prak's *Gouden eeuw*, Jelte Drenth's *De oorsprong van de wereld*, Fik Meijers *Gladiatoren* en Benjo Maso's *Het zweet der goden* werden de rechten verkocht. Wat de fictie betreft vonden onder meer *Paravion* van Hafid Bouazza en *Gran Café Boulevard* van Tomas Lieske een Duitse uitgever; het succes van P.F. Thomése's *Schaduwkind* werd geprolonged: het aantal landen waarin dit boek verschijnt groeide van 11 naar 17.

Non-fictie medewerker Maarten Valken en directeur Henk Pröpper waren aanwezig op de Salon du Livre in Parijs (maart), waar onder meer Frank Westermans *El Negro en ik*, Geert Maks *In Europa* en Mirjam Bolle's *Ik zal je beschrijven hoe een dag er hier uitziet* verkocht werden. De gerenommeerde Franse uitgeverij Gallimard kocht de rechten van Nescio (te verschijnen in september 2005), en wil tevens een ruime bloemlezing uitbrengen van moderne Nederlandse poëzie. Opvallend is de definitieve doorbraak in een flink aantal landen van het werk van W.F. Hermans, waaronder de belangrijkste taalgebieden. In het algemeen bleek dat de brochure van vooroorlogse 20^e-eeuwse klassieken (zie bijlage 7) in veel landen aanslaat, en aansluit bij een tendens. Auteurs die tot voor kort maar sporadisch werden vertaald, met daaronder de allergrootste auteurs, krijgen ook door de literair-historische setting opnieuw serieuze aandacht.

In april 2004 spraken Henk Pröpper en Annelies Fontijne met internationale uitgevers tijdens de

kinder- en jeugdboekbeurs te Bologna. Een brochure met klassieke kinder- en jeugdliteratuur was leidraad voor het gespek; hernieuwde belangstelling voor auteurs als Tonke Dragt, Paul Biegel en Joke van Leeuwen zijn het gevolg geweest.

In oktober 2004 hadden directeur Henk Pröpper, Maarten Valken, Maria Vlaar, de poëziemede-werker Thomas Möhlmann en de kinder- en jeugdboekenspecialiste Agnes Vogt afspraken met zo'n 350 uitgevers tijdens de Boekenbeurs in Frankfurt. Barbara den Ouden en Barbara Mazzotta beheerden in toerbeurt de stand. Opvallend was de belangstelling voor titels uit de vooroorlogse klassieke brochure (zie bijlage 8). Voor Arnon Grunbergs *De Joodse messias* was grote belangstel-ling van vele buitenlandse uitgevers; *Specht en Zoon* van Willem Jan Otten werd verkocht aan het Duitse Fischer Verlag en *Een schitterend gebrek* van Arthur Japin vond ook een Duitse uitgever. Van de non-fictie vonden onder meer *El Negro en ik* van Frank Westerman, *Ik zal je beschrijven hoe een dag er hier uitziet* van Mirjam Bolle, *In Europa* van Geert Mak, *Wij waren allemaal goden* van Benjo Maso en *Woestijnnomaden* van Arita Baaijens hun weg naar Duitse uitgevers. Peter Bergsma nam tijdens de Frankfurter Buchmesse deel aan een voorlichtingsbijeenkomst over Europese vertalershuizen in het 'Translators' Center' en Maria Vlaar sprak bij een bijeenkomst van Kroati-sche uitgevers.

Op de boekenbeurs van Guadalajara van 25 november tot 6 december legden Henk Pröpper en Maarten Valken contact met een aantal Latijns-Amerikaanse uitgevers uit Mexico, Venezuela, Argentinië en Colombia. Maarten Valken hield een toespraak voor verzamelde uitgevers. Verwacht wordt dat deze contacten in de toekomst zullen leiden tot uitgaven van Nederlandse titels in een overigens vooral door de Spaanse uitgevers beheerste markt.

In de eerste week van december was Maria Vlaar op de boekenbeurs van Moskou, waar de contacten met een aantal uitgevers versterkt werden en contact met nieuwe uitgevers werd gemaakt. Uitgeverij Zakharov besloot tot de aankoop van maar liefst 5 titels van Toon Tellegen; uitgeverij Text kocht een titel van Cees Nooteboom aan.

2.2.2 Buitenlandse reizen en uitgeversbezoeken

Van 28 tot en met 31 januari waren de beide beleidsmedewerkers manifestaties Tiziano Perez en Bas Pauw in Warschau, ter voorbereiding van de manifestatie in het najaar (zie 2.3).

Directeur Henk Pröpper sprak van 10-12 februari met uitgevers en literaire contacten in Athene. Op 17, 18 en 19 maart waren Bas Pauw en Tiziano Perez in Londen, ter voorbereiding van een manifestatie in het jaar 2005.

Peter Bergsma bezocht op 18 en 19 maart een conferentie van Literature Across Frontiers in Londen, waar een twintigtal vertegenwoordigers van literaire organisaties uit Europa en andere werelddelen zich boog over internationale literatuurpromotie en steun voor vertalingen. Tijdens zijn verblijf in Marseille van 24-30 maart bezocht poëziemede-werker Thomas Möhlmann enkele kleine uitgevers, tijdschriftredacteurs en medewerkers van het CipM (zie 2.3.3).

Maria Vlaar bezocht van 13 -18 april uitgevers in New York. Het was voor het eerst dat Ameri-kaanse uitgevers zwaar tegen elkaar opboden om een Nederlandse literaire titel (*Schaduwkind* van P.F. Thomése), waardoor Nederlandse fictie serieuzer dan voorheen wordt beoordeeld en gewogen.

In de week van 10-16 mei bezochten Henk Pröpper, Maria Vlaar, Tiziano Perez en Bas Pauw Berlijn, ter begeleiding van de door het NLPVF georganiseerde manifestatie aldaar (zie 2.3.3). Van 24 tot 27 mei bezocht Peter Bergsma in Visby, Zweden, de jaarvergadering van RECIT, het netwerk van Europese vertalershuizen.

Van 21 juni tot 2 juli bezocht beleidsmedewerker non-fictie Maarten Valken uitgevers in New York alsmede de conferentie van Amerikaanse University Presses in Vancouver. De Amerikaanse uitge-vers waren in 2004 zeer voorzichtig met de aankoop van buitenlandse non-fictie, vanwege de allesbeheersende aandacht voor de eigen presidentsverkiezingen en de oorlog in Irak. De belang-stelling beperkte zich tot titels die al door Engelse uitgevers waren aangekocht, zoals *Gladiatoren* van Fik Meijer en *In Europa* van Geert Mak.

Bas Pauw en Tiziano Perez waren van 23-27 augustus in Warschau om de manifestatie in oktober voor te bereiden.

In het najaar van 2004 bezocht Maarten Valken uitgevers in Madrid en Barcelona, ter voorbereiding van het bezoek aan de boekenbeurs van Guadalajara. De volgende non-fictie titels werden naar Spanje verkocht: Douwe Draaisma's *Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt*, Geert Maks *In Europa* en Mineke Schippers *Trouw nooit een vrouw met grote voeten*.

Van 15 tot 23 oktober vond de manifestatie in Warschau, Krakow en Wroclaw plaats; Bas Pauw, Tiziano Perez en Maria Vlaar waren daar afwisselend aanwezig (zie 2.3.3).

Thomas Möhlmann begeleidde vier Nederlandse dichters in Keulen op 26 en 27 oktober (zie 2.3.3).

Op 12 en 13 november waren Henk Pröpper en Peter Bergsma in Istanbul, om Turkse uitgevers te spreken en ter begeleiding van de vertalersworkshop aldaar (zie bijlage 5).

In het kader van Thinking Forward/Mind Europe was de directeur aanwezig als moderator bij het diner op Malta en het diner in Brussel (in DeBuren) en bezocht Tiziano Perez Boedapest (zie 2.3.3).

Op 26 en 27 november vertegenwoordigde Peter Bergsma het NLPVF tijdens de door het Institut néerlandais in Parijs georganiseerde conferentie 'Cultuur als Europese uitdaging'.

2.1.3 Bezoekersprogramma Buitenland

Het Bezoekersprogramma Buitenland dient niet alleen om de Nederlandse literatuur bij buitenlandse uitgevers te introduceren, maar ook om bestaande contacten te bestendigen en uit te bouwen. De flexibele HGIS-financiering stelt het NLPVF in staat om met het Bezoekersprogramma ook in te spelen op zijn buitenlandse literaire manifestaties, door in voorbereiding daarop extra redacteuren of een aantal literaire critici uit het betreffende land uit te nodigen.

Het NLPVF regelt voor zijn bezoekers afspraken met Nederlandse uitgevers in Amsterdam en daarbuiten, het organiseert ontmoetingen met auteurs en vertalers naar betreffende taal. Het programma omvat verder een of twee diners of lunches met grotere gezelschappen. Bij het samenstellen van het programma van een bezoeker is maatwerk het devies: geen twee programma's zijn hetzelfde, en er wordt steeds nadrukkelijk rekening gehouden met het profiel, de wensen en de mogelijkheden van de bezoekende uitgever. Velen keren daarna op eigen initiatief terug; voor alle deelnemers geldt dat hun bezoek aan Amsterdam hen in staat stelt om veel makkelijker hun weg te vinden in de Nederlandse uitgeverswereld.

Het NLPVF is zeer tevreden over het functioneren van zijn Bezoekersprogramma en heeft geconstateerd dat het binnen de internationale uitgeverswereld een onmisbaar (en steeds vaker gekoepd) beleidsinstrument is geworden.

In 2004 vonden de volgende bezoeken plaats:

9-11 maart	FLORENCE NOIVILLE (<i>Le Monde des Livres</i> , Parijs)
9-13 maart	ERIC CHINSKI (Farrar, Straus & Giroux, New York)
14-18 maart	BILL GOLDSTEIN & LAURIE MICHNIK (NAJP-fellows, New York)
7-10 april	REI UEMURA (Tokuma Shoten, Tokyo)
26-27 april	BÄRBEL KICSKA (RadioEins Berlin), GREGOR DOTZAUER (<i>Der Tagesspiegel</i>), SABINE VOGEL (<i>Berliner Zeitung</i>)
26 april-2 mei	DANIELA DE GROOTE & GARY PULSIFER (Arcadia Books, Londen)
15-18 juni	PIOTR SOMMER & ANDRZEJ KOPACKI (<i>Literatura na swiecie</i> , Warschau)
28 september-1 oktober	TIMOTHY BARTLETT (Oxford University Press, New York)
8-12 december	OLEG LIBKIN & NATALIA MATVEYEVA (Text, Moskou)

Dit voorjaar waren er relatief veel niet-uitgevers op bezoek.

Florence Noiville is recensente bij *Le Monde* en was in Amsterdam tijdens de eerste dagen van de Boekenweek, die dit jaar Frankrijk tot thema had. Zij schreef over de Boekenweek een artikel in *Le Monde*.

Eric Chinski van de fameuze New Yorkse uitgeverij Farrar, Straus & Giroux kwam kort voor de London Book Fair voor enkele dagen naar Amsterdam en kon hier uitgebreid spreken met de grote Nederlandse literaire uitgeverijen. FSG is de uitgever van o.a. Oscar van den Boogaard, Peter Verhelst, Tim Krabbé, Midas Dekkers en P.F. Thomése. Eric Chinski is, na veel eerdere pogingen, de eerste Amerikaanse redacteur in het Bezoekersprogramma van het NLPVF.

Bill Goldstein (*New York Times on the Web*) en Laurie Michnik (*Newsday*) maakten deel uit van een grotere groep van 12 fellows van het zgn. National Arts Journalism Program van Columbia University. Dit bezoek werd georganiseerd door de SICa en de Mondriaan Stichting; voor de twee 'literaire' fellows in het programma stelde het NLPVF een op maat gesneden dagprogramma samen.

Rei Uemura is editor bij Tokuma Shoten, een belangrijke Japanse kinderboekenuitgeverij. Zij bezocht kort voor de Bologna Children's Book Fair Amsterdam en sprak hier met de Nederlandse uitgevers van kinder- en jeugdboeken.

Het bezoek van een drietal Berlijnse literaire critici vond plaats in het kader van de Nederlands-Vlaamse literaire manifestatie 'Kennén Sie Ihre Nachbarn?', die van 12-18 mei in Berlijn werd gehouden. De drie critici bezochten o.a. het literaire festival het Groot Beschrijf in Brussel, waar veel Nederlandse en Vlaamse auteurs optraden en maakten kennis met veel van de auteurs die in mei naar Berlijn trokken. Dotzauer en Vogel schreven omvangrijke stukken over de Nederlands-talige letteren; Kicska besteedde in haar radioprogramma veel aandacht aan de manifestatie.

Daniela de Groot en Gary Pulsifer zijn de drijvende krachten achter de eigenzinnige Londense uitgeverij Arcadia, die inmiddels als een van de weinigen in het Verenigd Koninkrijk nog met succes vertaalde fictie van het continent uitgeven. *The Twins* van Tessa de Loo was in 2003 een heuse *seller*; onlangs verscheen de roman *The Sundial* van Maarten 't Hart, met wie De Groot en Pulsifer tijdens hun bezoek kennis konden maken. Een verslag van hun bezoek wordt binnenkort in het Britse vakblad *Publishing News* gepubliceerd.

Piotr Sommer en Andrzej Kopacki zijn redacteurs van het prestigieuze Poolse literaire tijdschrift *Literatura na swiecie* ('Literatuur uit de wereld'), dat een omvangrijk themanummer over de Nederlandse literatuur voorbereidt. Zij hoorden tijdens Poetry International in Rotterdam een aantal Nederlandse dichters optreden. Hun bezoek aan Rotterdam en Amsterdam stelde hen in staat om zich te oriënteren binnen de Nederlandse literatuur en zo zelf een keuze te maken voor de samenstelling van het themanummer.

Timothy Bartlett is redacteur bij de New Yorkse vestiging van Oxford University Press, waar in 2004 *Virusinvasie* van Jaap Goudsmit verscheen. Bartlett kwam kort voor de beurs in Frankfurt voor vijf dagen naar Nederland en sprak met alle belangrijke uitgevers van serieuze non-fictie. In december brachten Oleg Libkin (uitgever) en Natalya Matveyeva (*foreign rights*) van de Moskouse uitgeverij Text een bezoek aan Amsterdam. Text is de meest prominente uitgever in Rusland van Nederlandse literatuur; er verscheen werk van Cees Nooteboom, Harry Mulisch, Connie Palmen, Leon de Winter e.a. Dit bezoek werd gezamenlijk gefinancierd met de culturele afdeling van de Nederlandse ambassade te Moskou.

2.2 Vertaalbeleid

Veel van de activiteiten van het NLPVF zijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de vertalingen en vertalers. Buitenlandse uitgevers vragen voortdurend om de lijsten met bij ons bekende vertalers, en in die zin krijgt het NLPVF steeds meer vat op de kwaliteit van de vertalingen. De kwaliteitsverbetering wordt vooral nagestreefd door de activiteiten van het Vertalershuis, zoals het organiseren van vertalersworkshops; het stimuleren van literaire vertalersopleidingen en/of cursussen in binnen- en buitenland en het mentoratenprogramma; het laten beoordelen van (proef)vertalingen; aanvullende honorering van vertalers en prijzen en onderscheidingen voor vertalers.

2.2.1 *Vertalershuis*

In 2004 verbleven er 42 vertalers van 21 verschillende nationaliteiten in het Vertalershuis, plus een Canadese gastauteur. In totaal werden 54 verblijfsbeurzen uitgekeerd. Voor de periodes 1 januari-15 april en 15 april-31 december 2004 werd een subsidie van de Europese Commissie ontvangen. In februari werd in het Vertalershuis een vertaalworkshop Fries-Nederlands gehouden. In mei vond in Berlijn een workshop plaats voor vertalers Nederlands-Duits, georganiseerd in samenwerking met het Steunpunt Literair Vertalen en het Vlaams Fonds voor de Letteren. In november werkte het Vertalershuis mee aan een door het Steunpunt Literair Vertalen georganiseerde oriëntatieworkshop Nederlands-Turks in Istanbul. Ter gelegenheid van deze workshop gaven het Vertalershuis en het NLPVF in samenwerking met het Nederlands consulaat een receptie voor Turkse uitgevers en andere literair geïnteresseerden. In december vonden in Utrecht de zesde Literaire Vertaaldagen plaats, waarvan de praktische organisatie zoals gebruikelijk in handen was van het Vertalershuis, ditmaal geassisteerd door een stagiaire. Onderwerp van de symposiumdag was 'De meermansvertaling', het met meerdere vertalers werken aan dezelfde vertaling. De tweede dag bood plaats aan 12 verschillende vertaalworkshops. Bijlage 5 bevat een uitgebreid jaarverslag 2004 van het Vertalershuis.

2.2.2 *Literaire vertalersopleidingen en mentoraten*

Binnenland

Naar het zich nu laat aanzien is de nieuwe masters-vertaalopleiding, waarover het NLPVF in gesprek was met de Universiteit van Amsterdam, voorlopig van de baan. Verdere gesprekken hebben niet meer plaatsgehad en het onderwerp lijkt geen prioriteit meer bij de UvA, zodat de masters-vertaalopleiding zich vooralsnog zal beperken tot de Universiteit Utrecht. Aan de UvA werd in september een symposium voor vertalers Deens-Nederlands en Nederlands-Deens gehouden, waar Maria Vlaar een lezing heeft gegeven.

In 2004 zijn in samenwerking met het Steunpunt Literair Vertalen drie mentoraatsprojecten afgerond, voor de Engelse vertaling van *Titan kan niet slapen: een biografie van Christiaan Huygens* van Cees Andriess (vertaler Sally Miedema, mentor Stacey Knecht), de Spaanse vertaling van *God's Gym* van Leon de Winter (vertaler Goedele De Sterck, mentor Diego Puls) en de Poolse vertaling van *De tweeling* van Tessa de Loo (vertaler Slawomir Paszkiet, mentor Jerzy Koch).

Buitenland

Naast de eerder genoemde workshops waren het Vertalershuis en het NLPVF betrokken bij de organisatie en financiering van de Zomercursus Literair Vertalen, waar in 2004 Hongaars, Pools en Russisch de doeltalen waren. Op 23 augustus hield Maria Vlaar een lezing over het NLPVF voor alle deelnemers. De Zomercursus wordt jaarlijks georganiseerd door het Steunpunt Literair Vertalen, waaraan de Nederlandse Taalunie in 2001 haar activiteiten op het gebied van opleiding en deskundigheidsbevordering heeft overgedragen. Het beleid van het slv komt tot stand in samenwerking met het NLPVF en het Nederlandse en Vlaamse Fonds voor de Letteren. De fondsen vormen samen de beleidsraad van het Steunpunt. In 2004 werd het NLPVF vertegenwoordigd door Peter Bergsma.

In het kader van het BIMILI project (Bibliothek Mittelniederländische Literatur, zie 2.4) werd de gerenommeerde Duitse vertaler Gregor Seferens door het NLPVF aangewezen als mentor van de vertalers, die vooral gevraagd waren om hun vakinhoudelijke kennis van de middeleeuwse literatuur.

2.2.3 *Beoordeling proefvertalingen*

Voor subsidietoekenning is de kwaliteit van de (ons onbekende of aankomende) vertaler een voorwaarde. Bij een positieve beoordeling van het werk wordt een vertaler in het vertalersbestand van het NLPVF opgenomen. Aan de buitenlandse uitgever wordt, op aanvraag, een lijst met positief beoordeelde vertalers toegezonden. Er zijn in het jaar 2004 in totaal 96 fragmentvertalingen

ter beoordeling ontvangen; deze zijn beoordeeld door een, twee of drie adviseurs, waarvan 31 op verzoek van de buitenlandse uitgever. Indien een vertaling niet goed genoeg wordt bevonden, wordt de uitgever aangeraden een andere vertaler te nemen, of een andere vertaler als redacteur bij het werk te betrekken, of met de hulp van een universitair docent of zeer ervaren vertaler het werk te verbeteren. Van de 31 beoordelingen voor uitgevers zijn er 13 positief bevonden. Van de 65 ongevraagd toegestuurde vertalingen zijn er in totaal 23 vertalers in ons bestand opgenomen. De beoordeling geschiedt door professionele vertalers en/of docenten vertaalwetenschap op basis van anonimiteit, zodat de vertaler niet weet wie de beoordelaar is en vice versa. Er wordt steeds naar gestreefd om vertalingen door tenminste twee adviseurs te laten beoordelen, en op die wijze een zo afgewogen mogelijk oordeel te verkrijgen. Zo werd in 38 gevallen een proefvertaling door twee adviseurs bekeken, en in vier gevallen door drie.

Voor de grote talen zijn er drie categorieën lijsten: proza, kinder- en jeugdliteratuur en poëzie. Hoewel arbeidsintensief, blijkt het beoordelen van fragmentvertalingen buitengewoon vruchtbaar. Het huidige bestand aan positief beoordeelde vertalers bevat inmiddels 415 namen (in 2003 nog 388).

2.2.4 *Aanvullende honorering van vertalers*

Aan in Nederland wonende vertalers, die ver beneden de in Nederland gangbare tarieven worden betaald, wordt in voorkomende gevallen zo mogelijk aanvullende subsidie toegekend. In 2004 werd er, evenals in 2003, vijf keer een aanvullend honorarium toegekend: aan een vertaler Spaans, een vertaler Portugees (Brazilië), een vertaalster Tsjechisch, een vertaalster Sloveens en een vertaalster Bulgaars (zie bijlage 3). Het NLPVF heeft betreffende uitgeverijen aangemoedigd een hoger honorarium te verstrekken. Ook dringt het NLPVF er bij vertalers op aan gangbare tarieven te bedingen.

2.2.5 *Prijzen en onderscheidingen voor buitenlandse vertalers*

De tweejaarlijkse Else Otten Prijs voor Duitstalige vertalers van Nederlandstalige literatuur, in het leven geroepen en gefinancierd door het NLPVF en het Vlaams Fonds voor de Letteren, ging in 2004 naar Helga van Beuningen voor haar vertaling van de delen 3,1 en 3,2 van *De tandeloze tijd* van A.F.Th. van der Heijden. De prijs is op 10 februari 2005 uitgereikt in Berlijn.

In 2004 heeft het NLPVF een nieuwe prijs in het leven geroepen, de NLPVF Vertalersprijs, bedoeld voor buitenlandse vertalers die zich verdienstelijk hebben gemaakt als wegbereider voor de Nederlandstalige literatuur in hun eigen land. Op 10 december werd de prijs voor het eerst uitgereikt aan de Italiaanse vertaler Franco Paris, tijdens de Literaire Vertaaldagen in Utrecht (zie ook bijlage 5).

2.3 *Manifestaties en auteursoptredens*

Al sinds 1993 organiseert het NLPVF literaire manifestaties in het buitenland, al dan niet in samenwerking met andere stichtingen. Door grootschalige literaire manifestaties is de Nederlandstalige literatuur in een groot aantal taalgebieden met succes gepresenteerd. Het is een van de motoren van het vertaalbeleid van het NLPVF. In 2004 organiseerde het NLPVF zes internationale literaire presentaties: twee literaire manifestaties gericht op fictie en non-fictieschrijvers, het Mind-Europe project, twee presentaties van Nederlandse dichters in Duitsland en in Frankrijk, en de tweejaarlijkse Non-fictieconferentie (zie 2.3.3). Daarnaast heeft het NLPVF een Schrijversprogramma Buitenland en het Gastschrijverprogramma, alle bedoeld om in samenwerking met de buitenlandse uitgever de Nederlandse auteur zo goed mogelijk onder de aandacht van publiek en critici te brengen.

2.3.1 *Gastschrijverprogramma*

Gastschrijverprogramma's (Writer in Residence) waarbij in het desbetreffende land gepubliceerde schrijvers college geven op de universiteit, waren er in 2004 in Londen, Ann Arbor, Boedapest en Berlijn.

Hafid Bouazza verbleef van 20 november tot 18 december als gastauteur aan de Department of Dutch van de University College of London UCL. Hij verzorgde daar enkele colleges en was betrokken bij een omvangrijk vertaalproject rond zijn werk, waarbij ca. 25 studenten uit Londen, Sheffield en Hull betrokken waren. Kort voor zijn verblijf in Londen was Bouazza voor een week te gast aan de Department of Germanic Studies van de University of Sheffield.

Karel Glastra van Loon was in 2004 uitgenodigd om als gastschrijver deel te nemen aan het drie-maandelijkse WIR-programma van de University of Michigan, Ann Arbor. Helaas moest de schrijver wegens ziekte zijn verblijf reeds na twee weken afbreken. Glastra van Loon is wederom uitgenodigd om in 2005 gastschrijver te zijn in Ann Arbor.

In Boedapest bestaat sinds september 2004 een writer-in-residence programma dat het NLPVF in samenwerking met het Centrum voor Neerlandistiek van de Eötvös Loránd Universiteit (Elte) heeft opgezet. Ook de Nederlandse ambassade was bij de uitvoering van het programma nauw betrokken. Arnon Grunberg was als eerste Nederlandse schrijver uitgenodigd. Hij gaf zes weken lang, drie keer per week college aan studenten Neerlandistiek; twee werkcolleges en een hoorcollege, waarin Grunbergs werk werd behandeld en college werd gegeven over literatuurkritiek. Daarnaast verzorgde hij colleges aan de KGRE Universiteit te Boedapest en de vakgroep Nederlands in Debrecen. Het programma in Boedapest werd door alle betrokkenen als zeer waardevol ervaren; het zal dan ook de komende jaren worden voortgezet.

In Berlijn was Adriaan van Dis te gast aan de Freie Universität. Het bezoek was buitengewoon geslaagd: Van Dis heeft 6 colleges gegeven aan terdege voorbereide studenten, heeft tweemaal opgetreden op een literair podium in de stad, en was te gast bij een diner van de ambassadeur. De moord op Theo van Gogh was een van de onderwerpen van gesprek tijdens de literaire presentaties. Daarnaast is er een viertal artikelen in Duitse kranten verschenen en is er een radio- en een televisieoptreden geweest. Voor de bekendheid van Adriaan van Dis (wiens werk bij de gerenommeerde uitgeverij Hanser verschijnt) in Duitsland is het bezoek zeer vruchtbaar gebleken.

2.3.2 *Schrijversprogramma buitenland*

Het Schrijversprogramma Buitenland is een verzamelnaam voor de buitenlandse optredens van Nederlandse auteurs die plaatsvinden met steun van het NLPVF. In 2004 vond wereldwijd weer een groot aantal programma's plaats met deelname van Nederlandse schrijvers; sinds de oprichting van het NLPVF is dit aantal nog jaarlijks groeiende. Voor het merendeel gaat het om optredens ter ondersteuning van de publicatie van vertaald werk. In de regel wordt een reiskosten-subsidie verstrekt; soms wordt de vertaling gefinancierd van een fragment of enkele gedichten, ten behoeve van het optreden. In afzonderlijke gevallen (bijvoorbeeld een armlastig maar belangrijk literair festival) kan het NLPVF tegemoetkomen bij verblijfkosten of honoraria (dit laatste met name bij door het NLPVF zelf georganiseerde programma's).

Het NLPVF betaalt, verzorgt en regelt deze reizen, bij wijze van service aan de Nederlandse auteur. Daarnaast probeert het NLPVF waar mogelijk enige controle of invloed te doen gelden op de kwaliteit van de programmering en de organisatoren van dienst te zijn met informatie over de auteurs: documentatiemateriaal, vertalingen en foto's.

Met de belangrijke literaire festivals ter wereld wordt intensief contact gehouden over regelmatige, liefst jaarlijkse Nederlandse deelname. Met de belangrijkste literaire podia in Duitsland, de *Literaturhäuser*, vindt jaarlijks overleg plaats, tijdens de beurzen van Frankfurt en/of Leipzig.

Een overzicht van alle in 2004 ondersteunde auteursoptredens is opgenomen in bijlage 4.

2.3.3 *Internationale literaire manifestaties*

'Kennen Sie Ihre Nachbarn?' – Literaire manifestatie in Berlijn, 12-18 mei 2004

Bijna iedereen is het erover eens: met het Nederlands-Vlaamse *Schwerpunkt* op de Frankfurter Buchmesse van 1993 begint het buitenlandse succes van de Nederlandse literatuur – eerst in Duitsland en via Duitsland in de rest van de wereld. Sinds dat jaar is het aantal Duitse vertalingen van Nederlandse literatuur (romans, kinderboeken, non-fictie, poëzie) inderdaad stijgende en traden

tientallen Nederlandse auteurs op verschillende podia door heel Duitsland op.

Na grote presentaties van Nederlandstalige literatuur in steden als Londen, New York, Tokyo en Parijs (meestentijds onder de vlag van de SFB'93) vond het NLPVF het tijd om Duitsland weer aan te doen. Berlijn, als culturele hoofdstad van het verenigde Duitsland, als stad bovendien met een literaire infrastructuur die in de wereld zijn gelijke niet kent, vormde daarbij het voor de hand liggende podium. Berlijn kent vier grote literaire podia en daarnaast een tiental kleinere; elk met een min of meer eigen publiek en met eigen accenten in de programmering. Met al deze grote podia heeft het NLPVF regelmatig contact. Om recht te doen aan deze verstandhouding en om een zo groot mogelijk publiek te bereiken, werd ervoor gekozen om het festival op meerdere podia te doen plaatsvinden.

Uitgangspunt was om de Nederlandstalige literatuur in samenhang te presenteren – als een vitale, belangwekkende, naburige en toch ook exotische literatuur, die inmiddels in haar volle breedte (met verschillende generaties en verschillende genres) voor de Duitse lezer toegankelijk is. Berlijn vormde de eerste Nederlands-Vlaamse literaire presentatie die niet onder de paraplu van de SFB'93 plaatsvond; partners aan Vlaamse zijde waren het Vlaams Fonds voor de Letteren en het Beschrijf. In deze nieuwe constellatie kon de Nederlands-Vlaamse pariteit, waar de SFB'93 sterk aan hing, worden losgelaten en kwam een andere verhouding tussen Nederlandse en Vlaamse auteurs in beeld, één die meer in overeenstemming was met de beschikbare vertalingen. Aan de manifestatie namen uiteindelijk 18 auteurs deel, waarvan 11 uit Nederland en 7 uit Vlaanderen. Er is veel werk van gemaakt om het festival, dat de titel 'Kennen Sie Ihre Nachbarn?' kreeg, publicitair te doen slagen. Daartoe werd samenwerking gezocht met de Berlijnse uitgeverijen, met de actieve vakgroep Nederlands van de Freie Universität Berlin, met enkele Berlijnse kranten en met Radio Eins. Adelheid Scholten, in Berlijn woonachtig en zeer goed bekend met zowel de Nederlandse en Vlaamse literatuur als de Berlijnse literaire wereld, bleek als 'persattaché' in Berlijn van onschatbare waarde.

Hieronder volgt een overzicht van de programma's:

'Kennen Sie Ihre Nachbarn?' – Festliche Eröffnung der niederländisch-flämischen Literaturwoche in Berlin

Mit Hugo Claus, Adriaan van Dis, Anna Enquist, Arnon Grunberg, A.F.Th. van der Heijden, Tom Lanoye, Bart Moeyaert, Connie Palmen

Mittwoch, 12. Mai, 19.30 Uhr; Theater Hebbel-am-Ufer, HAU Eins

Göttliche Monster – eine Literatur aus Belgien

Mit Leonard Nolens, Tom Lanoye, Paul Bogaert

Donnerstag, 13. Mai, 20 Uhr; Literaturhaus Berlin

Neue Literatur aus den Niederlanden und Flandern: Arnon Grunberg und Erwin Mortier

Donnerstag, 13. Mai, 20 Uhr; Literarisches Colloquium Berlin

A.F.Th. van der Heijden über Der Gerichtshof der Barmherzigkeit und Unterm Pflaster der Sumpf

Donnerstag, 13. Mai, 21.30 Uhr; Café *EggersLandwehr

'Leicht beieinander wohnen die Gedanken' – Bart Moeyaert

Freitag, 14. Mai, 20 Uhr; LesArt Berlin

'Erlesenes Europa' – A.F.Th. van der Heijden und Jonathan Coe

Freitag, 14. Mai, 20 Uhr; Literarisches Colloquium Berlin

Adriaan van Dis über Doppelliebe

Freitag, 14. Mai, 21.30 Uhr; Café *EggersLandwehr

Connie Palmen über Ganz der Ihre

Samstag, 15. Mai, 11.00 Uhr; Café *EggersLandwehr

‘Vergänglich und vertraut’ – Drei Trios Dichter aus den Niederlanden, Flandern und Deutschland
 Mit Hugo Claus, Cees Nooteboom und Joachim Sartorius; Anna Enquist, Leonard Nolens und
 Gerhard Falkner; Paul Bogaert, Mustafa Stitou und Ulf Stolterfoht
 Samstag, 15. Mai, 20 Uhr; Kulturbrauerei – Kesselhaus

*Vonne van der Meer über Abschied von der Insel und Kristien Hemmerechts über Viel Frauen und
 ab und zu ein Mann*
 Sonntag, 16. Mai, 11 Uhr; Café *EggersLandwehr

*‘Der sublimen Verlust’ – Mit Adriaan van Dis, Kristien Hemmerechts, Bart Moeyaert
 und Erwin Mortier*
 Sonntag, 16. Mai, 20 Uhr; Roter Salon Volksbühne

Wahlheimat Berlin: Cees Nooteboom und Rüdiger Safranski
 Montag, 17. Mai, 20.00 Uhr; Deutsches Historisches Museum

P.F. Thomése und Michael Kumpfmüller
 Montag, 17. Mai, 20.00 Uhr; Roter Salon Volksbühne

Tomas Lieske über Franklin
 Montag, 17. Mai, 21.30 Uhr; Café *EggersLandwehr

Ein Gespräch mit Geert Mak
 Dienstag, 18. Mai, 20.00 Uhr; Literaturforum im Brecht-Haus

Vonne van der Meer und Tomas Lieske
 Dienstag, 18. Mai, 20.00 Uhr; Literaturhaus Berlin

Erwin Mortier über Meine zweite Haut und P.F. Thomése über Schattenkind
 Dienstag, 18. Mai, 21.30 Uhr; Café *EggersLandwehr

Er vonden dus zeventien verschillende programma’s plaats in zeven dagen, met achttien auteurs op negen verschillende plekken. De opkomst bij de programma’s was over het algemeen uitstekend, met enkele uitschieters naar boven.

Naast de podiumprogrammering is er nog een workshop voor vertalers Nederlands-Duits georganiseerd in het LCB in Berlijn (zie bijlage 5) en heeft de Freie Universität, in de persoon van professor Jan Konst, een gastcollege georganiseerd met P.F. Thomése.

In de Berlijnse pers verschenen enkele grote overzichtsartikelen over de Nederlandse en Vlaamse literatuur; Radio Eins wijdde een groot aantal uitzendingen aan het werk van de bezoekende auteurs. De Berlijnse podia (niet aan samenwerken gewend) en de uitgeverijen waren erg enthousiast over de gezamenlijke Nederlands-Vlaamse presentatie en van verschillende kanten is op een herhaling aangedrongen.

Een uitgebreider verslag van ‘Kennen Sie Ihre Nachbarn?’ is opvraagbaar bij het NLPVF.

Litteraire manifestatie Polen

Van 16 tot en met 25 oktober 2004 organiseerde het NLPVF een serie literaire programma’s in Polen met de Nederlandse auteurs Arnon Grunberg, Moses Isegawa, Tessa de Loo en Matthijs van Boxsel. De programma’s vonden plaats in Warschau, Krakau en Wrocław.

In Warschau werden vijf literaire programma’s georganiseerd in het Zamek Ujazdowski, het belangrijkste centrum voor moderne kunst, film en debat in deze stad. De programma’s met Nederlandse auteurs waren onderdeel van het literaire festival ‘Whose Europe?’ waaraan verder voornamelijk Poolse schrijvers en intellectuelen deelnamen. De Nederlandse ambassade in Warschau organiseerde als onderdeel van hetzelfde festival de vertoning van een zevental Nederlandse speelfilms gebaseerd op werken van Nederlandse schrijvers, waaronder de op Tessa de Loo’s gelijknamige roman gebaseerde film *De tweeling* (regie Ben Sombogaart). Van alle Nederlandse auteurs was recentelijk werk in Poolse vertaling verschenen. Naar aanleiding van deze uitgaven werden in het Zamek Ujazdowski publieke gesprekken tussen de Nederlandse schrijvers en hun Poolse collega’s gehouden. Zo sprak Arnon Grunberg met Jarosław Lipzyc over *Fantoompijn* (Muza), werd Moses Isegawa geïnterviewd door Adam Leszczyński over *Abessijnse kronieken* en *Slangenkuil* (Albatros) en had Tessa de Loo na afloop van de vertoning van de film over haar roman een

gesprek met Slawomir Sierakowski. Matthijs van Boxsel hield een bijzonder geestige en goedbezochte lezing over de domheid; in Polen was zojuist zijn *Encyclopedie van de domheid* verschenen bij WAB. Was de publieke belangstelling in Warschau voor de auteurs goed, de persaandacht was beslist uitstekend. Elk van de auteurs had een uitgebreid programma van persinterviews, dat in samenwerking met de Poolse uitgevers was opgezet. Van zowel Matthijs van Boxsel als Tessa de Loo werden portretten gemaakt voor het Poolse literaire tv-programma 'Dobre Książki'. Zeker in publicitair opzicht waren de bezoeken van de auteurs aan Warschau een groot succes.

Isegawa, Van Boxsel en De Loo reisden na Warschau door naar Krakau voor deelname aan het programma van de Krakau Book Fair. Deze deelname vond plaats op voorstel van enkele Poolse uitgevers, die de boekenbeurs kenden als een goed georganiseerd literair evenement. Voor de schrijvers waren lezingen en publieke gesprekken georganiseerd op verschillende literaire podia in de stad. Moses Isegawa werd geïnterviewd in het literaire café Alchemia. Matthijs van Boxsel hield een lezing in het Loch Camelot, een restaurant dat ook culturele programma's organiseert en voor Tessa de Loo was een publieke bijeenkomst voorzien op de beursvloer. Helaas bleek de publiciteit door de beursorganisatie minder goed georganiseerd dan was voorspeld, waardoor de publieke belangstelling voor de auteursoptredens tegenviel. Veel belangstelling voor de auteurs was er echter tijdens de signeersessies die door de uitgevers van de auteurs op de beursvloer werden georganiseerd.

De serie literaire evenementen in Polen werd afgesloten met een bezoek van Tessa de Loo aan Wrocław, waar zij een lezing hield voor studenten Neerlandistiek aan de Universiteit Wrocław en enkele radio- en kranteninterviews gaf.

Mind Europe

In het kader van het Nederlandse voorzitterschap van de Europese unie werd in het najaar van 2004 een grootscheeps cultureel programma opgezet, 'Thinking Forward' gedoopt, in samenwerking met de tien nieuw toetgetreden EU lidstaten. Onderdeel van dit culturele programma was het project 'Mind Europe': een serie ontmoetingen tussen schrijvers, denkers en kunstenaars, die in de hoofdsteden van de nieuwe lidstaten werd georganiseerd.

Deze ontmoetingen hadden de vorm van tafelgesprekken: tijdens een diner werden telkens drie sprekers, een uit Nederland en twee lokale schrijvers/kunstenaars, uitgenodigd om inspirerende, maar bondige tafelredes uit te spreken. De diners werden georganiseerd door de Nederlandse ambassades in samenwerking met het NLPVF; de ambassadeur trad op als gastheer/-vrouw. De overige gasten aan tafel – vertegenwoordigers van de media, lokale auteurs, kunstenaars en intellectuelen – werden uitgenodigd om onder leiding van een moderator in discussie te gaan over de toespraken.

De bijdrage van de kunsten aan Europa was thema en leidraad van de tafelredes, die verder met grote vrijheid door de verschillende sprekers werden ingevuld. In totaal werden tien 'Mind Europe' programma's georganiseerd. Het programma in Polen moest om organisatorische redenen door de ambassade ter plaatse worden geannuleerd. In Kroatië, dat nog niet tot de EU is toegetreden, werd wegens grote belangstelling bij de ambassade in Zagreb besloten eveneens een 'Mind Europe' programma te organiseren. Aan het 'Mind Europe' programma (zie ook bijlage 4) namen de volgende Nederlandse schrijvers deel: Michaël Zeeman (Bratislava), Cees Nooteboom (Ljubljana), Henk van Woerden (Nicosia), Maarten Asscher (Valletta), Chris Keulemans (Zagreb), Nelleke Noordervliet (Riga), Geert Mak en Frank Westerman (Budapest), Willem van Toorn (Vilnius), Ger Groot (Tallin). Voor het programma in Praag was Leon de Winter gevraagd, die wegens ziekte verstek moest laten gaan. Zijn tafelrede werd voorgedragen door de moderator Margot Dijkgraaf. Alle tafelredes werden behalve door de lokale pers ook door Radio Nederland Wereldomroep verslagen. RNW heeft bovendien een cd van de redes uitgebracht en een speciale site aan het 'Mind Europe' programma gewijd.

Een afsluitend diner vond plaats in Brussel in het Nederlands-Vlaams Huis. Dit diner werd voorafgegaan door een rondetafelconferentie, waarop veel auteurs en journalisten die eerder aanzaten aan de diners in de nieuw toegetreden landen verslag deden van de resultaten. Dit Brusselse diner

was tevens een eerste poging het ontstane netwerk levend te houden en voor de nabije toekomst functioneel te behouden. Het Nederlands-Vlaams Huis beschouwt dat terecht als een van zijn taken.

Import/Export: dichters in Amsterdam en in Marseille

In samenwerking met het Centre international de Poésie Marseille (CipM) organiseerde het NLPVF het uitwisselings- en vertalingenproject *Amsterdam-Marseille: Import/Export*. Aan dit project werkten als Nederlandse partners bovendien de literaire stichting Perdu en Maison Descartes Amsterdam mee. De deelnemers waren de Nederlandse dichters Anneke Brassinga, Jan Baeke en Erik Lindner en de Franse dichters Éric Suchère, Dominique Meens, Vanina Maestri. Onder begeleiding van vertaler Kim Andringa werd in twee weken (in Amsterdam van 14-20 maart en in Marseille van 24-30 mei) groepsgewijs vertaald. Beide weken werden afgesloten met een literair programma. De resultaten van Import/Export zijn samengebracht in een tweetalige publicatie die in 2005 verschijnt.

Op zaterdag 29 mei traden de dichters F. van Dixhoorn, Erik Lindner, K. Michel, Tonnus Oosterhoff en Martin Reints op in het theater van het CipM, naar aanleiding van de recente bloemlezing van Nederlandse dichters in Franse vertaling *Le verre est un liquide lent*.

Niederländisch-Deutsches Lyrik-Treffen

Op 26 en 27 oktober vonden in het Gloria Theater in Keulen twee programma's plaats waarin de resultaten werden gepresenteerd van het *Niederländisch-Deutsches Lyrik-Treffen*. Op basis van werkvertalingen door vertaler Gregor Seferens hadden vier Nederlandse en vier Duitse dichters paarsgewijs elkaars gedichten vertaald. Op dinsdag 26 oktober traden Jan Baeke & Norbert Hummelt op, gevolgd door Maria Barnas & Jan Wagner; op woensdag 27 oktober was de beurt aan Menno Wigman & Ulrike Draesner, gevolgd door Erik Lindner & Hendrik Jackson.

Non-fiction conferentie

Op 14 en 15 mei werd de vijfde Internationale Non-fiction Conferentie gehouden in De Rode Hoed te Amsterdam. Opgezet volgens dezelfde wijze als de vier voorgaande conferenties, was ook deze bijeenkomst weer een groot succes. De uitgenodigde buitenlandse uitgevers, alsmede de Nederlandse auteurs, uitgevers, vertalers en journalisten waren allen zeer tevreden over verloop en inhoud. Ook de bezoeken aan Nederlandse uitgevers die op donderdag 13 mei voor de buitenlandse uitgevers waren georganiseerd, bleken welkom en nuttig. De verwachting is dan ook gewettigd dat de bijeenkomst zal leiden tot versterkte contacten tussen de Nederlandse en buitenlandse uitgevers en de verdere verspreiding van de Nederlandse non-fiction in het buitenland.

De titel van de conferentie was deze keer 'Globalisation in the world of non-fiction'. Gesproken werd over onderwerpen als 'Commerce and controversy; The USA wins; About Money en Why quality non-fiction has to be translated'. De conferentie was mogelijk gemaakt dankzij het HGIS-programma van het Ministerie van ocw en het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Een verslag van de conferentie is opvraagbaar bij het NLPVF.

2.4 Vertaalsubsidies

In 2004 ontving het NLPVF in totaal 168 aanvragen voor subsidie van vertaalkosten. Dat is opnieuw een stijging ten opzichte van recordjaar 2003 (in 2003: 157, 2002: 149). Vier aanvragen werden afgewezen. Van de 164 toezeggingen betreffen er 40 non-fiction (in 2003: 42), en 124 fictie (in 2003: 115), waarvan 83 proza, 28 kinder- en jeugdliteratuur en 13 poëzie.

In totaal werd in 2004 het bedrag van € 475.772,- (in 2003: € 420.494,-) aan vertaalsubsidies toegekend. Het gedeelte hiervan aan subsidies voor literaire non-fiction bedroeg € 152.475,- (in 2003: € 122.309,-).

Het grootste aandeel buitenlandse aanvragen komt zoals gewoonlijk uit Duitsland: 29, waarvan 7 non-fiction (in 2003: 28). De in 2003 signaleerde tendens dat het aantal aanvragen uit Duitsland

teruggelopen is, wordt hiermee bevestigd. Het NLPVF is verheugd over deze ontwikkeling, omdat de reden voor deze daling positief is: de Nederlandse literatuur is inmiddels goed ingeworteld in de Duitse leescultuur. Daardoor komen veel uitgeverijen vanwege de limiet aan onze subsidie-regeling (maximaal 2 titels per auteur per genre) niet meer in aanmerking voor subsidie. De aanvragen betreffen dus voor een groot deel auteurs die nog niet zo bekend zijn in Duitsland. Uit het Engelse en Franse taalgebied kwamen respectievelijk 18 en 10 aanvragen. Het aandeel non-fictie hierin is wat het Engels betreft traditioneel hoog: 10. Het aandeel van de drie prioriteitstalen Duits, Engels en Frans is hiermee nagenoeg gelijk gebleven: van 45% in 2002 en 35% in 2003 naar 34% in 2004. Dat desondanks het totaal aantal aanvragen weer gegroeid is, betekent dat de spreiding van subsidies, zowel geografisch als wat auteurs betreft, steeds beter wordt. Alle voorspellingen dat de Nederlandse literatuur in het buitenland over haar hoogtepunt heen zou zijn, worden hiermee gelogenstraft. Opvallend is dat Spanje inmiddels de derde plaats inneemt, voor Frankrijk, met 12 titels (waarvan 2 non-fictie). Dat is des te opmerkelijker omdat de Spaanse uitgevers en de vertalers Nederlands-Spaans het niet eens kunnen worden over de vertaaltarieven. Ook de in 2003 geconstateerde opleving in Rusland houdt gestand: er waren in 2004 9 aanvragen (waarvan 4 bij Uitgeverij Zakharov).

Dat het manifestatiebeleid van het NLPVF (zie 2.3.3) een sterke invloed kan hebben op het subsidiebeleid, blijkt uit het aantal aanvragen uit Polen: 7 (in 2003: 1). Ook op de langere termijn is de invloed te zien: uit Hongarije, waar in 2002 een manifestatie werd gehouden, waren ook in 2004 weer 6 aanvragen.

Twee aanvragen hebben een intercultureel karakter: *Een leeg huis* van Marga Minco en *Hersenschimmen* van Bernlef zijn in vertaling verschenen bij in een Nederland gevestigde Iraanse respectievelijk Turkse uitgeverij.

In een aantal gevallen heeft het NLPVF erop aangedrongen bij de uitgeverij het honorarium voor de vertaler, woonachtig in het betreffende land, te verhogen. Het NLPVF heeft immers een regeling die alleen de in Nederland wonende onderbetaalde vertalers een extra subsidie kan toekennen (zie paragraaf 2.2.4), maar de levensstandaard in verschillende andere Europese landen is inmiddels de Nederlandse standaard gepasseerd. De Italiaanse uitgever van *Bruiloft aan zee* van Abdelkader Benali heeft bijvoorbeeld ingestemd het vertaaltarief te verhogen, evenals de Griekse uitgever van Nelleke Noordervliet.

Een andere uitschieter was de vertaling van Louis Couperus' klassieker *Langs lijnen van geleidelijkheid*, dat na de prachtige Duitse uitgave in 2003 nu een beeldschone Engelse uitgave krijgt. Het bestuur heeft in 2004 besloten de vertaling van vóór de Tweede Wereldoorlog publicerende auteurs voor 100% (gebruikelijk is 70%) te vergoeden, waardoor Pushkin Press de beslissing Couperus uit te geven kon nemen. Ook opvallend is de aanvraag uit Syrië voor *De tienduizend dingen*, de klassieker uit 1956 van Maria Dermoût.

Bijzonder is de eerste vertaling van een Nederlandstalig boek in het Romani, de taal van de Roma: *Duizend jaar onderweg* van Els de Groen. De eerste toekenning in de 12-delige BIMILI serie, Middelnederlandse teksten in moderne Duitse vertaling, verheugt het NLPVF ook zeer. Het Vlaams Fonds voor de Letteren heeft toegezegd eenderde van de subsidie voor de serie op zich te nemen.

In bijlage 3 is de complete lijst subsidietoekenningen opgenomen.

Productiekostensubsidie is aangevraagd door 35 buitenlandse uitgevers (in 2003: 46). Deze speciale regeling betreft uitgevers uit Midden- en Oosteuropa, Rusland, Zuid-Afrika, Marokko, Indonesië en sommige Aziatische landen. De regeling is aan herziening toe, met name vanwege de stijgende welvaart in Oost-Europa. Ook voor poëzieuitgaven en publicaties in literaire tijdschriften, aangezien deze beide activiteiten altijd verliesgevend zijn, kent het NLPVF productiekostensubsidie toe. Het maximum (afhankelijk van de omvang) is € 1.400,- per titel. In totaal werd aan productiekostensubsidies € 52.430,- toegekend, waarvan € 20.500,- aan non-fictie titels (in 2003: € 47.012,-, waarvan € 12.800,- aan non-fictie). Opgemerkt zij dat daar een bedrag van € 10.000,- in is opgenomen voor de productiekosten van de Duitstalige literatuurgeschiedenis (non-fictie).

2.5 Bibliotheek en documentatie

De bibliotheek van het NLPVF bestaat thans uit circa 7.750 vertalingen op het gebied van de Nederlandse en Vlaamse literatuur, non-fictie en kinder- en jeugdliteratuur. In 2004 werden ruim 400 boeken en tijdschriften aan de collectie toegevoegd.

In de eerste plaats waren dat de gesubsidieerde titels, waarvan standaard een aantal exemplaren wordt verkregen. Daarnaast is er veel werk van gemaakt om ook exemplaren van niet-gesubsidieerde titels te bemachtigen. Dit jaar ontvingen we boeken ten geschenke van het Vlaams Fonds voor de Letteren, van auteurs en vertalers en van Nederlandse en buitenlandse uitgevers. Verder werden boeken via boekhandel en internet verworven.

Voorts is verder gewerkt aan de ontsluiting van de collectie door middel van een database, die inmiddels zo'n 9.400 beschreven records bevat. Naast de catalogisering van het eigen boekenbezit zijn hierin beschrijvingen opgenomen van niet aanwezige titels én de gegevens van titels 'in preparation', waarvan de rechten aan een buitenlandse uitgever zijn verkocht en die in de toekomst zullen verschijnen.

Op basis van deze gegevens kunnen fondsmedewerkers buitenlandse uitgevers adviseren. Tevens kunnen lijsten worden uitgedraaid voor eigen gebruik, voor buitenlandse contacten en voor andere geïnteresseerden. Een toenemend aantal verzoeken hierom komt binnen via e-mail, veelal na een bezoek aan de website van het NLPVF. Op deze site zal in 2005 de dagelijks aangepaste versie van de database te raadplegen zijn.

De afdeling documentatie bevat onder meer een knipselarchief van Nederlandse recensies en een grote verzameling besprekingen van Nederlandse literatuur in buitenlandse kranten. Op deze archieven werd regelmatig een beroep gedaan, met name voor onderzoek naar de receptie van Nederlandse literatuur in het buitenland.

Met de sanering van de keldervoorraad werden dit jaar honderden vertalingen van Nederlands werk geschonken aan de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag, het Vlaams Fonds voor de Letteren in Berchem, het Vertalershuis in Amsterdam, de Karelsuniversiteit in Praag, de Freie Universität te Berlijn, het Haus der Niederlande in Münster, de Westfälische Wilhelmsuniversität in Münster, de Georg-August-Universität in Göttingen, de Bayerische Julius-Maximilian-Universität in Würzburg, de Universiteit van Stockholm, de Nederlandse ambassade in Vilnius, het schrijvers- en vertalershuis in Saorge (Fr.) alsmede aan auteurs en vertalers.

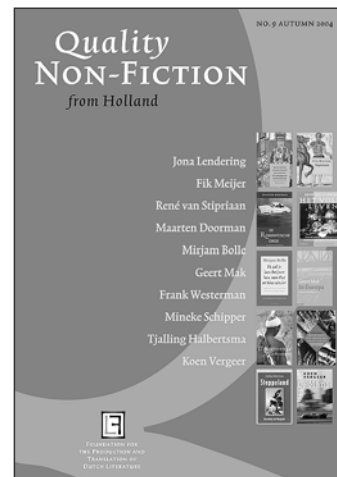
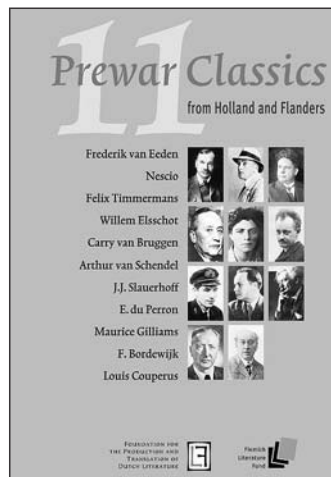
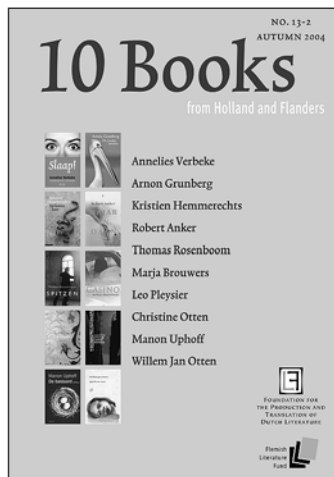
Tot slot werden voor de tentoonstelling *Bookmark: a Selection of Central European Typography*, die op 16 december 2004 in Museum Meermanno-Westreenianum te Den Haag werd geopend, vertalingen ter beschikking gesteld, evenals aan het Goethe Instituut te Reykjavik, IJsland, waar een tentoonstelling aan Nederlandse literatuur gewijd was in verband met het bezoek van Karel Glastra van Loon.

2.6 Publicaties en website

Periodieken

De jaargang 2004 telde twee nummers van *10 Books from Holland and Flanders* (voorjaar en najaar 2004), en twee nummers (januari '04 #13/1 en mei '04 #13/2) van de *Nieuwsbrief Letteren*. Met deze publicaties wordt een vast internationaal publiek van uitgevers, redacteurs, vertalers, critici, literaire agenten, neerlandici en andere belangrijke contacten op de hoogte gehouden van nieuwe boeken, vertalingen en ontwikkelingen in de Nederlandse en Vlaamse literatuur. De publicaties zijn een effectief middel voor de bevordering van de Nederlandstalige literatuur in het buitenland. Beide zijn een gezamenlijke uitgave van het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Om het literair erfgoed gericht onder de aandacht te brengen werd de brochure *11 Prewar Classics from Holland and Flanders* gemaakt. In deze uitgave werden elf klassieke werken uit de vooroorlogse literatuur onder de aandacht gebracht. Ook deze publicatie werd gemaakt in samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren.

Voor de Frankfurter Buchmesse in oktober werd een non-fictie brochure gemaakt; *Quality Non-Fiction from Holland* nr. 9 najaar 2004 bevatte stukken over goedgeschreven wetenschappelijke non-fictie gericht op een breder publiek.

Promotiedossiers

In de verschillende genres werden Engelstalige promotiedossiers gemaakt, met factsheets, interviews en fragmentvertalingen. Voor een compleet overzicht zie bijlage 8.

Websites

WWW.NLPVF.NL

De website www.nlpvf.nl bevat een database die eind 2004 Engelstalige informatie over circa 400 titels, 270 auteurs en 60 uitgeverijen bevatte. De site geeft uitgebreid informatie over de activiteiten van het nlpvf, de verschillende subsidieregelingen, en verwijst naar andere literaire sites. In de loop van 2005 wordt ook de database van vertaalde literatuur die door de documentatieafdeling wordt bijgehouden, opengesteld.

In 2004 werd er tien keer een elektronische nieuwsbrief verstuurd naar de website-bezoekers, die zich in de afgelopen jaren hiervoor hebben aangemeld. Eind 2004 bevatte dit bestand 500 abonnees (buitenlandse redacteurs, vertalers, journalisten en onderzoekers). De website wordt dagelijks door meer dan tweehonderd bezoekers geraadpleegd, waarvan ongeveer zestig procent uit het buitenland afkomstig is.

WWW.DELTAREEKS.NL

De website ter ondersteuning van de Deltareeks (www.deltareeks.nl) werd uitgebreid met informatie over de nieuw verschenen delen.

Overige publicaties

Voor de manifestatie *Kennen Sie Ihre Nachbarn?* in Berlijn werd een folder gemaakt. In deze folder waren portretten van de deelnemende auteurs, programmadetails en een overzicht van de betrokken instanties te vinden. De redactie hiervan geschiedde op het NLPVF; de vormgeving werd gedaan door ontwerper Philip Stroomberg. De folder werd verspreid in boekhandels, theaters, universiteiten. Deze manifestatie kreeg tevens een eigen site met informatie over de deelnemende auteurs, het programma en de diverse locaties: <http://www.nlpvf.nl/berlin/>.

Voor de Friese Dag werd een brochure gemaakt met het programma en de deelnemers; de brochure werd vooral in Amsterdam verspreid, aangezien de doelgroep van de Friese Dag vooral de Amsterdamse uitgeverij en literair geïnteresseerden zijn.

3 SAMENWERKING

Overheid

Met zowel het Ministerie van ocw (de afdelingen MLB en IB), als het Ministerie van Buitenlandse Zaken (DCO) was met grote regelmaat contact over tal van beleidszaken (Cultuurnota, HGIS, Berenschot). Als steeds verliepen die contacten in goede harmonie. Dit geldt ook voor de contacten met de Nederlandse ambassades in het buitenland, contacten die de afgelopen jaren intensiever en vruchtbaarder zijn geworden.

Directeur Henk Pröpper had verschillende malen bijzonder constructief overleg met de Staatssecretaris over speciaal intercultureel beleid. Veelvuldig was er met ambtenaren van ocw en BuZa en met medewerkers van andere fondsen overleg over ICB, de cultuurnotasytematiek en de rol van de SICA.

HGIS

De subsidie van de HGIS (Homogene Groep Internationale Samenwerking) is van essentieel belang voor de werking van het NLPVF. Het NLPVF heeft in 2004 subsidie ontvangen voor de manifestaties in Berlijn en in Polen en voor de non-fictieconferentie (zie 2.3.3), en heeft in 2004 met de zogenaamde 'HGIS Dergengelden' subsidies verleend aan acht organisaties. Crossing Border ontving een subsidie voor een literair programma bij de opening van de ambassade in Berlijn; Wintertuin in Nijmegen voor een internationaal programma met Nederlandse, Duitse en Poolse schrijvers 'Grenzen op drift'; Literaire Podia Amsterdam (LPA) voor het internationale festival 'Writing on the edge'; Winternachten te Den Haag voor de schrijversconferentie 'Images versus words'; Dichter aan Huis voor het festival Literair Paspoort te Den Haag; de CEEBP (Central and East European Book Projects) voor een literaire bijeenkomst 'European Republic of Letters'; Centre International de Poésie Marseille voor een uitwisselingsproject Amsterdam-Marseille (zie 2.3.3) en ten slotte IBBY (International Board on Books for Young People) voor een vrouwblad bij een congres in Zuid-Afrika.

Een verantwoording wordt gemaakt voor HGIS en is opvraagbaar bij het NLPVF.

Nederlandse Taalunie

Met de Nederlandse Taalunie wordt samengewerkt bij de organisatie van vertalersworkshops en -opleidingen, dit onder de vlag van het Steunpunt Literair Vertalen. Ook het Vlaams Fonds voor de Letteren is geassocieerd. Er is gezamenlijke financiering afgesproken voor de literatuurgeschiedenissen in Duitsland en Engeland, waaraan ook in 2004 hard is gewerkt. Docenten Nederlands Extra Muros worden, waar mogelijk, betrokken bij optredens van Nederlandse auteurs in het buitenland. Ook wordt met hen overlegd over de keuze van de writer-in-residence.

Fonds voor de Letteren

Met het Fonds voor de Letteren lopen momenteel twee gezamenlijke programma's, het Intercultureel Letterenbeleid (zie 1.1) en de Nederlandse Gebarentaal (zie 1.6). Daarnaast is nauw samengewerkt wat betreft het Fries letterenbeleid, met name de organisatie van de tweede Dag van de Friese Literatuur (zie bijlage 6).

Vlaams Fonds voor de Letteren

In samenwerking met het Vlaams Fonds voor de Letteren werden de publicaties Books from Holland and Flanders en de Nieuwsbrief Letteren verzorgd. De beide tweejaarlijkse vertaalprijzen (de Else Otten Preis voor Duitsland en de Vondel Translation Prize voor Engeland) worden door de beide fondsen gefinancierd. Ook de vertaaldagen vormen een jaarlijks terugkerend gemeen-

schappelijk project. Er wordt samengewerkt in het Steunpunt Literair Vertalen, en ook worden gezamenlijk strategieën ontwikkeld met betrekking tot de vertalerslijsten, geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur, promotiemateriaal, presentaties op boekenbeurzen en het Schrijversprogramma buitenland.

Bij literaire evenementen in het buitenland werd en wordt zoveel mogelijk samengewerkt: de manifestatie in Berlijn (zie 2.3.3) was een voorbeeldige samenwerking tussen de beide fondsen (aan Vlaamse zijde uitbesteed aan de literaire organisatie Het Beschrijf).

Met het in 2004 geopende Vlaams-Nederlands Huis te Brussel is regelmatig contact geweest (zie Mind Europe, 2.3.3).

Andere fondsen in Nederland

Het NLPVF neemt deel aan het Fondsenoverleg, ook is het betrokken bij pogingen beheersmatige en juridische aspecten van fondsen en culturele instellingen te harmoniseren. Directeur werd eind 2004 voorzitter van het Fondsenoverleg. Er is ruime samenwerking met diverse fondsen geweest in het project Thinking Forward, waarvan het NLPVF het onderdeel Mind Europe droeg (zie 2.3.3). Henk Pröpper is bestuurslid van de SICA, waarmee regelmatig is overlegd, en ook, net als voorzitter Aad Nuis en beleidsmedewerker Tiziano Perez, bestuurslid van Amsterdam Vluchtstad. Met de Mondriaan Stichting wordt samengewerkt op het gebied van subsidiëring van geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur.

Er is veel overleg geweest met het Fund for Central and Eastern European Book Projects (CEEFP) in Amsterdam, in 2004 met name vanwege een gezamenlijk project voor MATRA: de vertaling van het kinderboek *Kikker en de vreemdeling* van Max Velthuijs in 16 Oost- en Midden Europese landen. Maria Vlaar is bestuurslid van het CEEFP. Ook neemt zij deel aan het beleidsoverleg bij het Theater Instituut Nederland (TIN) over de promotie en vertaling van Nederlandstalige theater teksten. Met het Prins Bernard Cultuurfonds is er regelmatig overleg, onder meer over de Martinus Nijhoff Prijs (voor vertalingen naar en uit het Nederlands).

Literaire partners in Nederland

Met Poetry International in Rotterdam is, zeker sinds het aantreden van een medewerker exclusief voor poëzie, groeiend contact. Het NLPVF is als landenredacteur verantwoordelijk voor de Nederlandse afdeling van Poetry International Web, in de persoon van Thomas Möhlmann. In verband met de Europese subsidieaanvraag van PIW heeft het NLPVF een garantstelling van € 10.000,- toegezegd.

Met literaire podia en organisatoren als de SLAA, Perdu en Maison Descartes, alsmede het Literaire Platform Amsterdam (LPA) zijn er vruchtbare samenwerkingsverbanden. Eind 2004 is Maria Vlaar toegetreden tot het bestuur van de SLAA (Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam). Bas Pauw hield op 7 oktober een lezing in het Goethe Instituut over de literaire cultuurpolitiek in Nederland voor een enquetecommissie van de Duitse Bondsdag. Henk Pröpper is bestuurslid van de literaire organisatie Winternachten.

Vanzelfsprekend zijn de contacten met organisaties in het vak goed en veelvuldig: de CPNB, de LUG (de Literaire Uitgevers Groep binnen de Groep Algemene Uitgevers), de VVL, het Genootschap van Nederlandstalige Misdadauteurs, Stichting sss en dergelijke.

BIJLAGE 1

Toegekende productie- en vertaalsubsidies binnenland 2004

I. VAN DEN AKKER, D. Bellaar, R. Essink-Van der Wijk,
N. Vuijk, J.W. van der Weij, *Poëzie in proza. Een bloem-
lezing uit Nederlandstalige prozagedichten van 1891 tot 1999*
Em. Querido's Uitgeverij

A. ALBERTS, *Verzameld Werk*
Uitgeverij Van Oorschot

JETSKE BILKER, *Andere plaats andere tijd*
Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker

TSEAD BRUINJA & HEIN JAAP HILARIDES, *Dream yn
blauwe reinjas/Droom in blauwe regenjas*
Uitgeverij Bornmeer/Uitgeverij Contact

EPPIE DAM, *Neigeraden it noarden*
De Oare útjouwerij

FREDERIK VAN EEDEN, *Van de koele meren des doods–*
Deltareeks
Athenaeum–Polak & Van Gennep

WILLEM ELSSCHOT, *Het Dwaallicht en Verzen* (delen 9 en
10 van het *Volledig werk*)
Athenaeum–Polak & Van Gennep

WIM EMMERIK, GISELLE MEYER, LEENDERT POT, ANJA
HIDDINGA, *Bewogen* (filmgedichten, werktitel *Cyclus*)
Stichting Geelprodukt

P.C. HOOFT/S. COSTER, *Warenar–Deltareeks*
Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker

ARJAN HUT, *Nachtswimmers*
Utjouwerij Bornmeer

DRAGAN KLAJČ, *Thuis is waar je vrienden zijn. Ballingschap
tussen internet en Ikea-tafel*
Uitgeverij Cossee

WILLEM JAN OTTEN, *Een sneeuw en ander toneel*
Uitgeverij Van Oorschot

SYBREN POLET, *Een geschreven leven 1*
Wereldbibliotheek

SYBREN POLET, *Verboden tijd* (reeks Lokien-romans)
Wereldbibliotheek

A. ROLAND HOLST, *Gedichten 1911–1976*
Uitgeverij J.M. Meulenhoff

BERT SCHIERBEEK, *De Gedichten*
Uitgeverij De Bezige Bij

KEES SNOEK, *E. du Perron. Het leven van een smalle mens*
Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar

JABIK VEENBAAS, *Brieven oan myn bern*
Uitgeverij Bornmeer

JOOST VAN DEN VONDEL, *Jephta, Koning David hersteld,
Faëton–Deltareeks*
Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker

JOOST VAN DEN VONDEL, *Lucifer, Adam in ballingschap,
Noah–Deltareeks*
Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker

ABE DE VRIES, *In waarm wek altyd*
Uitgeverij Bornmeer

JANT VAN DER WEG E.A., *Literatuur op vleugels/Literature
on wings*
It Fryske Berneboek

WILLEM WILMINK, *Verzamelde liedjes en gedichten*
Uitgeverij Prometheus/Bert Bakker

HARMEN WIND, *Ierdewurk*
Uitgeverij Afûk

Toegekende productiekostensubsidies Geïllustreerde Kinder- en Jeugdliteratuur 2004

EDWARD VAN DE VENDEL, *Anna Maria Sofia en kleine Cor*
Uitgeverij Querido

KEES SPIERING/OLIVIA ETTEMA, *Geen houden meer aan*
Uitgeverij Querido

BIJLAGE 2

Lijst van adviseurs letterkundige boekuitgaven binnenland 2004

R. ANKER
J. BILKER
K.J.S. BOSTOEN
A. BRASSINGA
PH.H. BREUKER
E.J. BROUWER
P.G. DE BRUIJN
P. BURGER
G. DORLEIJN
E. ETTY
S.A.J. VAN FAASSEN
K. FENS
A.A.P. FRANCKEN
P. GERBRANDY
B. GEZELLE MEERBURG
J.D.F. VAN HALSEMA
L.A.M. JANSEN
A. DE JONG
J. JOOSTEN
A. KETS-VREE
J. KRUTHOF
F.J. VAN DER KUIP
W. KUSTERS
J. LUIS
G. VAN DER MEER
J. VAN DER MEULEN
C.A.W. OFFERMANS
B. OLDENHOF
W.J. OTTEN
R. SCHOUTEN
P.J. SIKKEMA
A. SOEPBOER
T.J. STEENMEIJER-WIELENGA
F.R.W. STOLK
P.F. THOMÉSE
TH.L. VAESSENS
P. VERSTEGEN
M. DE VOS
J. VAN DER WEG-LAVERMAN
M. WIGMAN
H. WIND
A. ZUIDERENT

BIJLAGE 3

Toegekende subsidies boekuitgaven buitenland 2004

* subsidie op voorwaarde dat een proefvertaling werd goedgekeurd

** tweede en laatste boek van deze auteur bij deze uitgever waarvoor subsidie is toegekend

Fictie

- ABDOLAH, KADER: *Verhalen*, Vrijeme (Bosnië Herzegovina)***, Vert.: Goran Saric*
- ABDOLAH, KADER: *Spijkerschrift*, Salamandra (Spanje), Vert.: Diego Puls
- ABDOLAH, KADER: *Portretten en een oude droom*, Klett-Cotta (Duitsland), Vert.: Christiane Kuby
- AKEN, JAN VAN: *De valse dageraad*, Droemer Knauer (Duitsland), Vert.: Rainer Tübrich en Jörg Schilling
- BENALI, ABDELKADER: *De langverwachte*, Random House Mondadori (Spanje)***, Vert.: Marta Arguilé Bernal
- BENALI, ABDELKADER: *De langverwachte*, Fazi Editore (Italië), Vert.: Claudia di Palermo Benali, Abdelkader: *Bruiloft aan zee*, Gondolat Kiadó (Hongarije), Vert.: Miklos Fenyves
- BERNLEF, J.: *Hersenschimmen*, 3C uitgeverij (Nederland/Turkije), Vert.: E. Güler
- BOOGAARD, OSCAR VAN DEN: *De heerlijkheid van Julia*, Sabine Wespieser (Frankrijk) **, Vert.: Marie Hooghe
- BORDEWIJK, FERDINAND: *Karakter*, Europa Publishing House (Slowakije), Vert.: Adam Bzoch
- BOUAZZA, HAFID: *Paravion*, Klett-Cotta (Duitsland), Vert.: Ira Wilhelm
- COUPERUS, LOUIS: *Langs lijnen van geleidelijkheid*, Pushkin Press (UK), Vert.: Paul Vincent
- DERMOÛT, MARIA: *De tienduizend dingen*, DarEmar Publishers (Syrië), Vert.: Hamadan Maksoud
- DORRESTEIN, RENATE: *Het duister dat ons scheidt*, C. Bertelsman (Duitsland), Vert.: Hanni Ehlers
- GLASTRA VAN LOON, KAREL: *De passievrucht*, Vaka-Helgafell/Edda (IJsland), Vert.: T. Gudlaugsson
- GLASTRA VAN LOON, KAREL: *De passievrucht*, Dom Quixote (Portugal), Vert.: Arie Pos
- GLASTRA VAN LOON, KAREL: *De passievrucht*, Pegasus Publishers (Estland), Vert.: Kerti Tergem
- GLASTRA VAN LOON, KAREL: *De passievrucht*, Zalozba Tuma (Slovenië), Vert.: Tanja Mlaker
- GROEN, ELS DE: *Duizend jaar onderweg*, Darhia (Macedonië), Vert.: Ljatif Demir (Romani)
- GRUNBERG, ARNON: *Amuse gueule*, Gondolat (Hongarije), Vert.: Szabolcs Wekerle
- GRUNBERG, ARNON: *Fantoompijn*, Muza (Polen), Vert.: Sylwia Anna Walecka*
- GRUNBERG, ARNON: *Fantoompijn*, Phantom Press (Rusland), Vert.: Svetlana Kniazkova
- GRUNBERG, ARNON: *Fantoompijn*, N.W. Damm & Son (Noorwegen), Vert.: Eve-Marie Lund
- GRUNBERG, ARNON: *Fantoompijn*, Instar Libri (Italië), Vert.: Claudia di Palermo
- GRUNBERG, ARNON: *Fantoompijn*, Editora Globo (Brazilië), Vert.: Christiano Zwiesele do Amaral
- HAASNoot, ROBERT: *Steenkind*, Berlin Verlag (Duitsland)***, Vert.: Christiane Kuby
- HERMANS, W.F.: *De donkere kamer van Damokles*, Kastaniotis (Griekenland), Vert.: Ioannis Ionnidis
- 'T HART, MAARTEN: *Een vlucht regenwulpen*, Ediciones Bassarai (Spanje), Vert.: Santiago Martin
- 'T HART, MAARTEN: *De zonnewijzer*, Arcadia Books (UK), Vert.: Michiel Horn
- 'T HART, MAARTEN: *Lotte Weeda*, Piper Verlag (Duitsland), Vert.: Gregor Seferens
- 'T HOOFT, NIELS: *toiletten*, Reclam Verlag (Duitsland), Vert.: Heike Baryga
- HOOGERVORST, INGRID: *Woede*, Eichborn Verlag (Duitsland), Vert.: Stefanie Schäfer
- JAGT, MAREK VAN DER: *De geschiedenis van mijn kaalheid*, Other Press (USA), Vert.: Todd Armstrong
- JAGT, MAREK VAN DER: *Gstaad 95-98*, Instar Libri (Italië)***, Vert.: Franco Paris
- JAPIN, ARTHUR: *Een schitterend gebrek*, Chatto & Windus (UK), Vert.: David Colmer
- JONG, OEK DE: *Hokwerda's kind*, Gallimard (Frankrijk), Vert.: Anita Concas
- JONG, OEK DE: *Hokwerda's kind*, Gyldendal (Denemarken), Vert.: Tim Kane
- JONG, OEK DE: *Hokwerda's kind*, Piper Verlag (Duitsland)***, Vert.: Thomas Hauth
- KRABBÉ, TIM: *De grot*, Ast (Rusland), Vert.: Ekaterina Assoian
- LOO, TESSA DE: *Een varken in het paleis*, Pracownia Slow (Polen), Vert.: Eva Jusewicz-Kalter
- LOO, TESSA DE: *De tweeling*, Pracownia Slow (Polen)***, Vert.: Eva Jusewicz-Kalter en Slavomir Paszkiet*
- MEER, VONNE VAN DER: *De avondboot*, Prometej (Servië)***, Vert.: Ivana Sceanovic
- MEER, VONNE VAN DER: *Eilandgasten*, Maeva (Spanje), Vert.: Julio Grande Morales
- MINCO, MARGA: *Een leeg huis*, Stichting Pazand (Nederland/Iran), Vert.: Nasim Khaksar
- MOOR, MARGRIET DE: *Kreutzersonate*, Neri Pozza (Italië), Vert.: Claudia di Palermo
- MOOR, MARGRIET DE: *Kreutzersonate*, Like Publishing (Finland), Vert.: Titia Schuurman
- MOOR, MARGRIET DE: *Kreutzersonate*, Arcade Publishing (USA), Vert.: Susan Massotty

MOOR, MARGRIET DE: *Kreutzersonate*, Editorial Losada (Spanje), Vert.: Julio Grande

MOOR, MARGRIET DE: 'Een buitenkansje', tijdschrift *Aluze* (Tsjechië), Vert.: Magda de Bruin-Hüblová

MOOR, MARGRIET DE: 'Rusland, wees niet boos', tijdschrift *Host vydavatelství* (Tsjechië), Vert.: Madla de Bruin-Hüblová

MÖRING, MARCEL: *Het grote verlangen*, Book Club (Bangladesh), Vert.: Dwijendra Nath Barman

MULISCH, HARRY: *De procedure*, Rizzoli-RCS Libri (Italië), Vert.: Laura Pignatti

MULISCH, HARRY: *De ontdekking van de hemel*, Basilico (Japan), Vert.: Saki Nagayama

MULISCH, HARRY: *De procedure*, Tiderne Skifter (Denemarken), Vert.: Aino Roscher Kristensen

NOORDERVLIET, NELLEKE: *Pelican Bay*, Universe (Oekraïne), Vert.: Elena Vlasenko*

NOORDERVLIET, NELLEKE: *Pelican Bay*, Kastaniotis (Griekenland)**, Vert.: Ino van Dijk Balta

NOORT, SASKIA: *Terug naar de kust*, Igor Zakharov (Rusland), Vert.: Irina Trofimova

NOOTEBOOM, CEES: *Het volgende verhaal*, Bromera (Spanje), Vert.: Mariona Gratacós Grau

PALMEN, CONNIE: *Geheel de uwe*, Actes Sud (Frankrijk)**, Vert.: David Golberg

PALMEN, CONNIE: *Geheel de uwe*, Bokförlaget Forum (Zweden), Vert.: Per Holmer

PALMEN, CONNIE: *De wetten*, Colibri (Bulgarije), Vert.: Aneta Dancheva-Manolova

PRESSER, JACQUES: *De nacht der Girondijnen*, Hakibbutz Hameuchad (Israël), Vert.: I. Varsano

RASKER, MAYA: *Met onbekende bestemming*, AST (Rusland), Vert.: E. Assoian

ROSENBOOM, THOMAS: *De nieuwe man*, Gyldendal (Denemarken)**, Vert.: Tim Kane

SANDES, DAVID: *Sergei Bubka's wondermethode*, Mercure de France (Frankrijk), Vert.: Daniel Cunin

SCHRÖDER, ALLARD: *De hydrograaf*, Aschehoug & Co (Noorwegen), Vert.: Bodil Engen

THOMÉSE, P.F.: *Schaduwkind*, Berlin Verlag (Duitsland), Vert.: Andreas Ecke

THOMÉSE, P.F.: *Schaduwkind*, Otava Publishing Co. (Finland), Vert.: Titia Schuurman

THOMÉSE, P.F.: *Schaduwkind*, Rosinante Forlag (Denemarken), Vert.: Aino Roscher Kristensen

THOMÉSE, P.F.: *Schaduwkind*, Bloomsbury (UK), Vert.: Sam Garrett

THOMÉSE, P.F.: *Schaduwkind*, Wahlström och Widstrand (Zweden), Vert.: Joakim Sundström

THOMÉSE, P.F.: *Schaduwkind*, Arneberg Forlag (Noorwegen), Vert.: Eve Marie Lund

THOMÉSE, P.F.: *Schaduwkind*, Editorial Lumen (Spanje), Vert.: Marta Arguillé Bernal

VERHEUL, KEES: tekst voor *Amsterdam-St. Petersburg*, Design Galery St. Petersburg (Rusland)

WARREN, HANS: *Steen der hulp*, University of Wisconsin Press (vs), Vert.: Steve Leinbach

WINTER, LEON DE: *De ruimte van Sokolov*, Modan Publishers (Israël), Vert.: Itamar Perath*

WINTER, LEON DE: *Supertex*, Ulpiuz-Haz (Hongarije), Vert.: Judit Gera

WINTER, LEON DE: *God's Gym*, Salamandra (Spanje), Vert.: Goedele de Sterck

WOERDEN, HENK VAN: *Een mond vol glas*, Actes Sud (Frankrijk), Vert.: Pierre-Marie Finkelstein*

Bloemlezingen fictie

Anthology of Contemporary Dutch Short Prose, Studentska Založba (Slovenië), Vert.: Mateja Seliskar Kenda

Bloemlezing Nederlands Proza, Universe (Oekraïne), Vert.: Jaroslav Dovhopolyi

Vagrant Skater. Myths and Legends of the Netherlands and Flanders, Argo (Tsjechië), Vertaler / editeur: Madla de Bruin-Hüblová

De Gids, vertalingen Europa-nummer in het Engels, Duits en Frans

BIMILI

Karel ende Elegast, Agenda Verlag (Duitsland), Vert.: B. Besamusca, C. Dauven-Van Knippenberg, B. Bastert

Poëzie

BOOG, MARK: *Zo helder zagen we het zelden*, Leidykla Aidai (Litouwen), Vert.: Antanas Gailius

DUINKER, ARJEN: twee gedichten in *Fulcrum Annual* (UK), Vert.: Willem Groenewegen

DUINKER, ARJEN: *Awaze shegefte shayad* (*Het sublieme lied van een misschien*), Parang Publishing (Iran), Vert.: Amir Afrassabi

DUINKER, ARJEN: 'Tien paar ogen voor Lian' en drie gedichten, *Neige d'août* (Frankrijk), Vert.: Daniel Cunin

HERZBERG, JUDITH: Bloemlezing poëzie, Bingsha Shatabdi (India), Vert.: Shampa Bhattacharya

KOMRIJ, GERRIT: *Hutten en paleizen* (selectie), Link (Georgië), Vert.: Davit Gholijashvili

MIN, NEELTJE MARIA: *Kindsbeen* (selectie), tijdschrift *Lyrikvänner* (Zweden), Vert.: Rita Törnqvist-Verschuur en Madelein Gustafsson

WAARSENBURG, HANS VAN DE: *Zeeschappen*, Trilce Ediciones (Mexico), Vert.: Pura Lopez Calomé*

Bloemlezingen poëzie

Anthology of Contemporary Dutch Poetry, SPE (Macedonië), Vert.: Suzana Rensburg-Dapcevskaja

La poésie néerlandaise depuis 1950, 12 Nederlandse dichters, *Europe, revue littéraire* (Frankrijk), Vert.: Jan H. Mysjkin en Pierre Gallissaires

Poetry International Festival 2004, Stichting Poetry International (Nederland). Vert.: John Irons, Willem Groenewegen, Lloyd Haft, David Colmer, K. van de Beukel, M. van Hengel
Itinéraire poétique, Hans Andreus, Jan Arends, J.C. Bloem, J.A. Deelder, Anna Enquist, Hester Knibbe, H. Marsman, Theo van Doesburg in Franse en Engelse vertaling, (Straatsburg, Frankrijk), Vert.: Daniëlle Losman, Nicolas Ouwehand, Arlette Ounanian, Philippe Noble, Sadi de Gorter, Paul Gellings (Frans) en Paul Vincent, John Irons, James Brockway, David Colmer, S.J. Leinbach (Engels)

Kinder- en jeugdliteratuur

BEER, JUDITH DE: *Yasha's vader*, Patmos Verlagshaus (Duitsland), Vert.: Andrea Kluitman
 CAZEMIER, CAJA: *Verliefd zijn is een ramp!*, Erika Klopp Verlag (Duitsland), Vert.: Sonja Fiedler-Tresp
 DRAGT, TONKE: *De brief voor de koning*, Ediciones Siruela (Spanje), Vert.: María Lerma Ayala
 DROS, IMME: *Een heel lief konijn*, Igor Zakharov (Rusland), Vert.: Irina Trofimova
 ELIAS, MIRJAM: *Het verlaten hotel*, S. Fischer Verlag (Duitsland), Vert.: Mirjam Pressler
 ENGELEN, THEO: *Droomvrouw vermist*, Fischer Taschenbuch Verlag (Duitsland)***, Vert.: Silke Schmidt
 FORTUIN, HENNY: *De dromenzaaier*, Salani Editore (Italië), Vert.: Stefano Beretta*
 GESTEL, PETER VAN: *Die dag aan zee*, Carlsen (Denemarken), Vert.: Birthe Lundsgaard
 HOFFMAN, MARJON: *De regels van Floor*, Picus Verlag (Oostenrijk), Vert.: Daniel Löcker*
 HORSTEN, JOLANDA: *Blom*, Patmos Verlagshaus (Duitsland), Vert.: Andrea Kluitman
 HOVING, ISABEL: *De gevleugelde kat*, Carlsen Verlag (Duitsland), Vert.: Sylke Hachmeister
 KRAAN, HANNA: *Lang leve de boze heks*, Rubikon (Servië-Montenegro), Vert.: Ljiljana Malovic
 LEIBBRANDT, KEES: *Spaghetti van Menetti*, BL Publishing (Japan), Vert.: Etsuko Nozaka
 MOUS, MIRJAM: *Fluisterwater*, Erika Klopp Verlag (Duitsland), Vert.: Sonja Fiedler-Tresp
 SCHMIDT, ANNIE M.G.: *Jip en Janneke 1*, Hokus-Pokus (Polen), Vert.: Lukasz Zebrowski
 SCHMIDT, ANNIE M.G.: *Jip en Janneke 2*, Hokus-Pokus (Polen), Vert.: Lukas Zebrowski
 SCHMIDT, ANNIE M.G.: *Jip en Janneke* (selectie), Iwanami Shoten Publishers (Japan), Vert.: Yumi Nishimura
 SCHMIDT, ANNIE M.G.: *Pluk van de Petteflet*, Bosanska rijec (Bosnië-Herzegovina), Vert.: Goran Saric
 TELLEGEN, TOON: *Bijna iedereen kon omvallen*, Kowalska/Stiasny (Polen), Vert.: Jadwiga Jedryas*
 TELLEGEN, TOON: *De verjaardag van de eekhoorn*, Editorial Cruïlla (Spanje), Vert.: Auke Oosterhoff*
 TELLEGEN, TOON: *Juffrouw Kachel*, Lege Artis (Bulgarije), Vert.: Raina Stefanova

TELLEGEN, TOON: *Brieven aan niemand anders*, Bir Publishing (Korea), Vert.: Kim Young-Jin
 TELLEGEN, TOON: *Is er dan niemand boos?*, Igor Zakharov (Rusland), Vert.: Irina Trofimova
 TELLEGEN, TOON: *Toen niemand iets te doen had*, Igor Zakharov (Rusland)***, Vert.: Irina Trofimova
 VENDEL, EDWARD VAN DE: *Wat ik vergat*, Carlsen Verlag (Duitsland)***, Vert.: Rolf Erdorf
 VENDEL, EDWARD VAN DE: *Wat ik vergat*, Fabbri Editori – RCS (Italië), Vert.: Laura Pignatti
 VLUGT, SIMONE VAN DER: *Schijndood*, Patmos Verlagshaus (Duitsland), Vert.: Rolf Erdorf
 ZACHARIASSE, DEBORA: *Daffodil, dat ben ik*, Patmos Verlagshaus (Duitsland)***, Vert.: Eva Schweikart

Non-fictie

AALDERS, GERARD: *Leonie. Het intrigerende leven van een Nederlandse dubbelspionne*, Reclam Verlag (Duitsland) Vert.: Stefan Häring
 ANKERSMIT, F.R.: *De historische ervaring*, Typotex (Hongarije), Vert.: Tamas Balogh
 BERGER, MAURITS: *Kruistocht en Jihad*, DarEmar Publishers (Syrië), Vert.: Ghyath Jazi
 BOXSEL, MATTHIJS VAN: *De encyclopedie van de domheid*, W.A.B. (Polen), Vert.: Alicja Dehue-Oczko
 BOXSEL, MATTHIJS VAN: *De encyclopedie van de domheid*, Aidai (Litouwen), Vert.: Antanas Gailius
 BOXSEL, MATTHIJS VAN: *De encyclopedie van de domheid*, Human & Books (Korea), Vert.: Lee Kyong Sik*
 CLEEF, ALFRED VAN: *Het verdwaalde eiland*, Metropolitan Books (USA), Vert.: Steve Leinbach
 DIS, ADRIAAN VAN: *Het beloofde land*, Dom Quixote (Portugal), Vert.: Arie Pos
 DRAAISMA, DOUWE: *Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt*, Eichborn (Duitsland), vert.: Verena Kiefer
 DRAAISMA, DOUWE: *Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt*, Cambridge University Press (UK), Vert.: Arno Pomerans
 DRENTH, JELTO: *De oorsprong van de wereld*, Reaktion Books (Engeland), Vert.: Arnold Pomerans
 DUNK, H.W. VON DER.: *De verdwijnende hemel*, Deutsche Verlagsanstalt (Duitsland), Vert.: Andreas Ecke
 EMMER, P.C.: *De Nederlandse slavenhandel (1500-1800)*, Karthala Editions (Frankrijk), Vert.: Mireille Cohendy
 ERASMUS, DESIDERIUS: *Laus Stultitiae – Lof der zotheid*, Infoboutues (Albanië), Vert.: Ferdinand Leka*
 FRANK, ANNE: *Het achterhuis*, Norstedts Förlag (Zweden), Vert.: Per Holmer
 GOUDSBLOM, F.: *Het regime van de tijd*, Typotex (Hongarije), Vert.: Miklós Fenyves
 HUIZINGA, JOHAN: *Erasmus en Nederland's beschaving in de zeventiende eeuw en een keuze uit de correspondentie*, Airis (Rusland), Vert.: Dmitry Silvestrov
 KUITERT, H.M.: *Jezus, nalatenschap van het Christendom*, Patmos Verlag (Duitsland), Vert.: Klaus Blömer*

LADAN, ANTONIE: *Het wandelend hoofd*, Other Press (USA), Vert.: Marjolijn de Jager*

LAKHO, HAMEEDA: *De gebroken cirkel*, Like Publishers (Finland), Vert.: Antero Helasvuo

LIEMPT, AD VAN: *Kopgeld. Nederlandse premiejagers op zoek naar joden, 1943*, Berg Publishers (UK), Vert.: S.J. Leinbach

MAARSEN, JACQUELINE VAN: *Ik heet Anne, zei ze, Anne Frank*, S. Fisher Verlag (Duitsland), Vert.: Stefanie Schäfer

MAK, GEERT: *Hoe God verdween uit Jorwerd*, Autrement (Frankrijk), Vert.: Jean Pierre Brassac*

MASO, BENJO: *Het zweet der goden*, Mousehold Press (UK), Vert.: Michiel Horn

MEIJER, FIK: *Gladiatoren*, Patmos Verlag (Duitsland), Vert.: Wolfgang Himmelberg*

MEIJER, FIK: *Gladiatoren*, Laterza (Italië), Vert.: Claudia di Palermo

MEIJER, FIK: *Gladiatoren*, Souvenir Press (UK), Vert.: Liz Waters

MULISCH, HARRY: *De zaak 40/61*, University of Pennsylvania Press (vs), Vert.: Robert Naborn*

OLINK, HANS: *In strijd met de waarheid, 1956* Institute (Hongarije), Vert.: Tibor Berczes

POLMAN, LINDA: *'k Zag twee beren*, Mondadori (Spanje), Vert.: Marta Arguilé Bernal

PRAK, MAARTEN: *Gouden eeuw. Het raadsel van de Republiek*, Osiris (Boedapest), Vert.: Tamas Balogh

PRINS, BAUKJE: *Voorbij de onschuld. Het debat over de multiculturele samenleving*, Nakladatelství / Barrister & Principal (Tsjechië), Vert.: Petra Schürová

ROYEN, RENÉ VAN, & SUNNYVA VAN DER VEGT: *Asterix en Athene*, Beta Editorial (Spanje), Vert.: Conchita Alegre Gil

ROYEN, RENÉ VAN, & SUNNYVA VAN DER VEGT: *Asterix en Athene*, Mamouth Comix (Griekenland), Vert.: Tatiana Markaki

SPANJAARD, HELENA: *Moderne Indonesische schilderkunst*, Sotheby's (Engeland), Vert.: S. Wessing*

STEVENS, THEO: *Vrijmetselarij en samenleving in Nederlands-Indië*, Pustaka Sinar Harapan (Indonesië), Vert.: Perry Katoppo

STOKVIS, WILLEMIJN: *Cobra. De weg naar spontaniteit*, Lund Humphries (UK), Vert.: Rosalind Buck

UTRECHT, ELIEN: *Twee zijden van een waterscheiding: herinneringen aan Indonesië voor en na de onafhankelijkheid*, Komunitas Bambu (Indonesië), Vert.: Achmad Sundjayadi

WESTERMAN, FRANK: *Ingenieurs van de ziel*, Feltrinelli Editore (Italië), Vert.: Franco Paris

Literatuurgeschiedenis

Niederländische Literaturgeschichte, J.B. Metzler Verlag, bijdrage voor productiekosten Duitstalige literatuurgeschiedenis

Aanvullende honorering vertalers (zie 2.2.4)

10 Nederlandse toneelteksten, tijdschrift *Panorama+* (Bulgarije), Vert.: Nina Smeets-Sirakova

Vagrant Skater. Mythen en legenden uit Nederland en Vlaanderen, Argo (Tsjechië), Vertaler / editeur: Madla de Bruin-Hüblova

ABDOLAH, KADER: *Spijkerschrift*, Salamandra (Spanje), Vert.: Diego Puls

GLASTRA VAN LOON, KAREL: *De passievrucht*, Založba Tuma (Slovenië), Vert. Tanja Mlaker

GRUNBERG, ARNON: *Fantoompijn*, Editora Globo (Brazilië), Vert.: Christiano Zwiesele do Amaral

BIJLAGE 4

Overzicht Schrijversprogramma buitenland 2004

5 januari-14 januari

gastschrijverschap van Karel Glastra van Loon aan de University of Ann Arbor, Michigan (verblijf wegens ziekte ingekort)

27-28 januari

optreden van Joke van Leeuwen en Toon Tellegen in het Théâtre Jeune Public, Straatsburg

25 februari-8 maart

deelname Adriaan van Dis aan de Adelaide Writers Week

1 maart

optreden van Gerrit Kouwenaar, René Puthaar en Jacques Roubaud in het Institut Néerlandais, Parijs

2 maart

optreden van Frank Westerman in het Institut Néerlandais, Parijs

6 maart

optreden van o.a. Tomas Lieske, Menno Wigman, Adriaan Jaeggi, Thé Lau en Tsead Bruinja bij de opening van de nieuwe Nederlandse ambassade te Berlijn

8-14 maart

deelname Anna Enquist aan literair festival Woordfees, Kaapstad-Stellenbosch

26-28 maart

optredens van Thomas Rosenboom en Geert Mak op de Leipziger Buchmesse

31 maart-4 april

deelname Abdelkader Benali aan het Metropolis Blue Festival, Montreal

19-21 april

bezoek Arjen Duinker aan Zagreb, in verband met de heropening van de vakgroep Nederlands aan de universiteit aldaar

20-22 april

promotiebezoek van Adriaan van Dis aan Londen, bij de verschijning van *My Father's War* (Heinemann)

20-22 april

promotiebezoek van Harry Mulisch aan Stockholm, bij de verschijning van de Zweedse vertaling van *De ontdekking van de hemel* (Wahlström och Widstrand)

23-25 april

deelname Astrid Lampe aan de Cambridge Conference of Contemporary Poetry te Cambridge

21-25 april

deelname van Arjan Visser aan het Festival du Premier Roman in Boedapest

24-25 april

het Groot Beschrijf, Brussel – deelname van o.a. Adriaan van Dis, Connie Palmen, A.F.Th. van der Heijden, Arnon Grunberg

29 mei

optredens F. van Dixhoorn, Erik Lindner, K. Michel, Tonnus Oosterhoff en Martin Reints tijdens soirée rond de bloemlezing *Le verre est un liquide lente* (Farrago), in het Centre International de Poésie Marseille te Marseille

april-mei

Lesereise Connie Palmen door Duitsland, bij de verschijning van *Ganz der Ihre* (Diogenes)

2 mei

deelname Geert Mak aan congres 'Het idee van Europa', Warschau

12-18 mei

'Kennen Sie Ihre Nachbarn?' – Nederlandse-Vlaamse literaire manifestatie in Berlijn, deelname van Paul Bogaert, Hugo Claus, Adriaan van Dis, Anna Enquist, Arnon Grunberg, Kristien Hemmerechts, A.F.Th. van der Heijden, Tom Lanoye, Tomas Lieske, Geert Mak, Vonne van der Meer, Bart Moeyaert, Erwin Mortier, Leonard Nolens, Cees Nooteboom, Connie Palmen, Mustafa Stitou, P.F. Thomése

17 mei

lezing Anna Enquist in het Haus des Buches, Leipzig

17 mei

lezing Mensje van Keulen in Rendsburg, Sleeswijk-Holstein

17-25 mei

deelname Tim Krabbé aan het Sydney Writers Festival, lezing in Melbourne

23-28 mei

deelname Manon Uphoff aan het Festival of the European Short Story, Zagreb-Hvar

24-30 mei

deelname Jan Baeke, Anneke Brassinga en Erik Lindner aan vertaalproject Amsterdam-Marseille: Import/Export; optredens op 28 mei in het Centre International de Poésie Marseille te Marseille

27-30 mei

deelname Margriet de Moor aan de Bucharest Book Fair, t.g.v. de verschijning van *De virtuoos* (Univers)

29 mei-2 juni

deelname van Elmer Schönberger en Pieter Waterdrinker aan de Nederlandse Dagen in Nizhny Novgorod

1 juni

lezing Margriet de Moor in München bij de opening van de afdeling Nederlandse literatuur in de Openbare Bibliotheek München

3-5 juni

optreden Martin Reints bij het festival Il Cammino delle Comete, Pistoia

10-13 juni

deelname K. Michel aan de Malmö Poetry Days

15-17 juni

optreden Margriet de Moor in het Instituto Olandese in Rome, bij de verschijning van *Sonata a Kreutzer* (Neri Pozza)

24 juni

optreden Kader Abdolah tijdens de Kulturetage Oldenburg

25-30 augustus

presentatie van de bloemlezing *Vika moreto vo sepijata: antologija na sovremenata cholandska poesija* (SPE) en optredens van Jan Baeke, Hagar Peeters, Albertina Soepboer, Mustafa Stitou en Hans van de Waarsenburg tijdens de Struga Poetry Evenings te Struga en Skopje

7 september

Mind Europe-diner met Michaël Zeeman in Bratislava

8-12 september

optredens Bas Belleman, Paul Hermans, Rouke van der Hoek en Hans van de Waarsenburg tijdens het internationale poëziefestival te Vilenica

8-13 september

Karel Glastra van Loon in IJsland voor de presentatie van *De passievrucht*

20 september–11 november

gastschrijverschap van Arnon Grunberg aan de ELTE Universiteit, Boedapest

eind september-12 oktober

promotietournee van Alfred Birney door Indonesië, bij de verschijning van *Ikan tanpa salah* (*De onschuld van een vis*, uitg. Galang Press)

29 september

lezingen van Elly de Waard en Kees Verheul over het werk van J.H. Leopold, in het kader van 'Venster op Nederland' in Sint-Petersburg

29 september-2 oktober

optreden van Bernlef en Hagar Peeters tijdens het 4. Internationale Literaturfestival Berlin

30 september-4 oktober

optredens Mustafa Stitou tijdens internationaal poëziefestival Poetic Fall te Druskininkai

4 oktober

Mind Europe-diner met Leon de Winter en Margot Dijkgraaf in Praag

7-15 oktober

bezoek van Gerrit Komrij aan Tbilisi, bij de verschijning van een bloemlezing uit zijn gedichten in het Georgisch (uitg. Link)

11 oktober

optreden van Oek de Jong in het Institut Néerlandais Paris, bij de verschijning van *La fille de Hokwerda* (Gallimard)

14-17 oktober

optreden J. Bernlef tijdens de Autumn of Poetry, Warschau

15-24 oktober

manifestatie in Warschau-Krakau-Wroclaw, met Arnon Grunberg, Tessa de Loo, Moses Isegawa en Matthijs van Boxsel

17 oktober

optreden van Anna Enquist in het Institut Néerlandais Paris, 'Le voyage en écriture'

21-23 oktober

deelname Rashid Novaire aan het Short Story Festival in Wroclaw

23-26 oktober

optredens van Margriet de Moor in Praag en Olomouc, bij de verschijning van *Kreutzerova sonata* (Paseka)

26 oktober

Mind Europe-diner met Henk van Woerden in Nicosia

26-28 oktober

optredens van Jan Baeke, Maria Barnas, Erik Lindner en Menno Wigman in het kader van het Niederländisch-Deutsches Lyriktreffen in het Gloria Theater te Keulen

3 november

Mind Europe-diner met Cees Nooteboom in Ljubljana

4-11 november

deelname van Tim Krabbé aan het EU Literatuurfestival, Tokyo

5 november

uitreiking van de Premio Europeo di Poesia aan Cees Nooteboom, Venetië

5 november

Mind Europe-diner met Maarten Asscher in Valletta, Malta

5-7 november

deelname Maria Barnas, Serge van Duijnhoven, F. Starik en Vrouwkje Tuinman aan het Festival International de la Poésie & la Litterature te Lille

5-9 november

deelname van Mustafa Stitou en Hans van de Waarsen-burg aan het Literature Live Festival, Zagreb

7-10 november

deelname van K. Michel aan het Jan Smrek Literature Festival, Bratislava

8-11 november

optredens van Philo Bregstein, Salvador Bloemgarten en Dienke Hondius op Columbia University en Centre for Jewish Studies, New York

11 november-5 december

Karlsruher Bücherschau, gastland Nederland – auteursop-tredens van Adriaan van Dis, Margriet de Moor, Jac. Toes, Thomas Rosenboom, Jacqueline van Maarssen, Tim Krabbé

15 november

Mind Europe-diner met Chris Keulemans in Dubrovnik

6 november-21 december

verblijf Adriaan van Dis als *writer-in-residence* aan de Freie Universität Berlin

19 november

Mind Europe-diner met Willem van Toorn in Vilnius

20 november-18 december

Verblijf Hafid Bouazza als *writer-in-residence* aan het University College of London

22 november-8 december

bezoek aan Indonesië van Arthur Japin, met optreden in het Erasmus Huis Jakarta

24 november

Mind Europe-diner met Nelleke Noordervliet in Riga

9 december

Mind Europe-diner met Ger Groot in Tallinn

9 december

Mind Europe-diner met Geert Mak en Frank Westerman in Boedapest

BIJLAGE 5

Jaarverslag Vertalershuis 2004

Het Vertalershuis heeft in het veertiende jaar van zijn bestaan plaats geboden aan 42 vertalers en 1 auteur, gedurende in totaal 54 maanden, wat neerkomt op een bezettingspercentage van 90%. De gastauteur die gedurende de maanden februari tot en met april in het Vertalershuis verbleef op uitnodiging van het Fonds voor de Letteren, was Sylvie Massicotte uit de Canadese provincie Quebec. Hieronder de namen van de vertalers en de vertalingen waaraan ze tijdens hun verblijf hebben gewerkt.

JANA PELLAROVA (Tsechië)

Een bed in de hemel (Tessa de Loo)

HANS CHRISTIAN FINK (Denemarken)

Hartenheer (Brigitte Raskin)

FRANCO PARIS (Italië)

Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt (Douwe Draaisma) + *Sleuteloog* (Hella Haasse)

JAN MYSJKIN (België) en Pierre Gallissaires (Frankrijk)

Samenstelling en vertaling bloemlezing Nederlandse poëzie vanaf 1950 voor tijdschrift *Europe*

JERZY KOCH (Polen)

Keuze en vertaling van verhalen t.b.v. verhalenfestival in Wrocław

ISABEL LORDA (Spanje)

Kathy's dochter (Tim Krabbé)

MARIANNE HOLBERG (Duitsland)

Kopgeld (Ad van Liempt)

KERTI TERGEM (Estland)

Nooit meer slapen (W.F. Hermans)

RAINER KERSTEN (Duitsland)

De Asielzoeker (Arnon Grünberg)

TIBOR BÉRCZES (Hongarije)

In strijd met de waarheid (Hans Olink)

PER HOLMER (Zweden)

Vertaling gedichten van K. Michel en Mustafa Stitou

HEIKE BARYGA (Duitsland)

Toiletten (Niels 't Hooft)

ROLF ERDORF (Duitsland)

Schijndood (Simone van der Vlugt)

VERENA KIEFER (Duitsland)

Woestijnnomaden (Arita Baaijens)

EVA SCHWEIKART (Duitsland)

Het moederbeest (Annemarie van Gelder)

GIOIA ANNA ULRICH (Kroatië)

Samenstelling en vertaling bloemlezing van jonge Nederlandse auteurs

JETTE SKOVBJERG (Denemarken)

Onderzoek voor publicatie over vroege experimentele poëzie van Lucebert

VERONIKA HAVLIKOVÁ (Tsjechië)

Zes sterren (Joost Zwagerman)

ANITA SREBNIK (Slovenië)

Woordenboekproject Nederlands-Sloveens

GERD BUSSE (Duitsland)

Lijmen (Willem Elsschot)

IRENA AJDINOVIC (Servië)

Sultan Osman (A. Kemp – toneelstuk)

GHEORGHE NICOLAESCU (Roemenië)

Philip en de anderen (Cees Nooteboom)

IRINA TROFIMOVA (Rusland)

Is er dan niemand boos? (Toon Tellegen)

KATJUCA RUCIGAJ (Slovenië)

Samenstelling en vertaling bundel moderne Nederlandse poëzie

SILVIA CONTARINI (Italië)

Vertaling kunsthistorische teksten van André Jolles

MIKLOS FENYVES (Hongarije)

Het regime van de tijd (Johan Goudsblom)

MARLENE MÜLLER-HAAS (Duitsland)

Vertaling van voor het Duitse publiek bewerkte Menno ter Braak-biografie van Léon Hanssen

IRINA LESKOVSKAYA (Rusland)

Gestolen tijd (Louis Andriessen)

JULIO GRANDE (Spanje)

Kreutzersonate (Margriet de Moor)

ELISABETTA SVALUTO (Italië)

Kelilé en Demné (Kader Abdolah)

HANNI EHLERS (Duitsland)

Emoticon (Jessica Durlacher)

BAGRELIA BORISSOVA (Bulgarije)

Schrijven van voorwoord bij haar vertaling van

Kreutzersonate (Margriet de Moor)

RAINA STEFANOVA (Bulgarije)

Pluk redt de dieren (Annie M.G. Schmidt)

MARIA LERMA (Spanje)

De brief voor de koning (Tonke Dragt)

YUMI NISHIMURA (Japan)

Vertaling *Jip en Janneke*-verhalen (Annie M.G. Schmidt)

AUSRA GUDAVICIUTE (Litouwen)

Fantoempijn (Arnon Grunberg)

JOAKIM SUNDSTRÖM (Zweden)

De onzichtbaren (Karel Glastra van Loon)

BERTRAND ABRAHAM (Frankrijk)

In Europa (Geert Mak)

MARIA CSOLLÁNY (Duitsland)

Vertaling gedichten van Elisabeth Eybers

ORSOLYA VARGA (Hongarije)

Vertaling sprookjes van Toon Tellegen

IVANA SCEPANOVIC (Servië)

Sleuteloog (Hella Haasse)

Activiteiten 2004

Op zaterdag 28 februari werd in het Vertalershuis een workshop gehouden voor 9 vertalers Fries-Nederlands, onder leiding van Jabik Veenbaas. Er werd een fragment behandeld uit de roman *Foarby it Boarkumer fjoer* van Durk van der Ploeg en een gedicht uit de bundel *De Foksejacht* van Jan Wybenga.

Op 17 en 18 mei vond in Berlijn een workshop plaats voor 10 vertalers Nederlands-Duits, georganiseerd in samenwerking met het Steunpunt Literair Vertalen en het Vlaams Fonds voor de Letteren. Hierbij werden, onder leiding van Marlene Müller-Haas en Ton Naaijken, fragmenten behandeld uit de roman *Familieziek* van Adriaan van Dis en de novelle *Groeten uit Nieuwvliet* van Erwin Mortier. Beide auteurs woonden een deel van de workshop bij.

Van 18 tot 27 augustus vond, met financiële en organisatorische medewerking van het NLPVF en het Vertalershuis, in Utrecht en Antwerpen de Zomercursus van het Steunpunt Literair Vertalen plaats, met als doeltalen Hongaars, Pools en Russisch.

In september werd bekend dat de Else Otten Prijs, een tweejaarlijkse prijs voor vertalers Nederlands-Duits van het NLPVF en het Vlaams Fonds voor de Letteren, voor 2004 naar Helga van Beuningen zou gaan voor haar vertaling van de delen 3,1 en 3,2 van de cyclus *De tandeloze tijd* van A.F.Th. van der Heijden. De prijs is op 10 februari 2005 uitgereikt in Berlijn op een door het NLPVF, Vertalershuis, Vlaams Fonds voor de Letteren, Vlaamse Vertegenwoordiging en Nederlandse ambassade georganiseerde feestelijke bijeenkomst in de Belgische Ambassade, waar de winnares onder anderen werd toegesproken door Maria Vlaar.

Op 10 november organiseerde het Vertalershuis samen met het Prins Bernhard Cultuurfonds en het Fonds voor de Letteren een feestelijke avond rond Waltraud Hüsmert, winnares van de Martinus Nijhoff Prijs 2004 voor haar vertalingen van het werk van Willem-Frederik Hermans. Maria Vlaar hield een toespraak.

Op 12 en 13 november werd door het Steunpunt Literair Vertalen in Istanbul een vertaalworkshop Nederlands-Turks gehouden, met medewerking van het Vertalershuis. Behandeld werden een fragment uit het verhaal *Dekker, Koolen & Buis* van Oek de Jong en uit *De geboorte van een waterwolf* van Matthijs van Boxsel. Matthijs van Boxsel was gedurende een deel van de workshop aanwezig. De workshop Nederlands-Turks werd geleid door Gül Özlen en Hanneke van der Heiden. Ter gelegenheid van de workshop gaven het Vertalershuis en het NLPVF in samenwerking met het Nederlands consulaat in Istanbul een receptie voor Turkse uitgeverij en andere literair geïnteresseerden, waar een aantal Nederlandse boeken in Engelse en – soms – Turkse vertaling werd tentoongesteld.

Op 10 en 11 december werden in Utrecht de zesde Literaire Vertaaldagen gehouden. De symposiumdag was gewijd aan het onderwerp 'De meermansvertaling', dat

door een aantal vertalerscombinaties werd belicht. De dag werd afgesloten door de Vlaamse auteur en vertaler Bart Moeyaert. Na afloop van de symposiumdag vond de officiële ondertekening plaats van het nieuwe vertaalcontract tussen de vertegenwoordigende organisaties van Nederlandse vertalers en literaire uitgeverij en ontving de Italiaanse vertaler Franco Paris de eerste NLPVF Vertalersprijs, een nieuwe jaarlijkse prijs voor vertalers uit het Nederlands die zich in hun eigen land bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de verspreiding van Nederlandstalige literatuur. Henk Pröpper sprak een feestrede uit voor de winnaar. 'Bijzondere' workshops op de tweede dag waren Nederlands-Deens en Deens-Nederlands. De Literaire Vertaaldagen werden financieel mogelijk gemaakt door de Stichting LIRA, het Vertalershuis/NLPVF, het Vlaamse en Nederlandse Fonds voor de Letteren, de Nederlandse Taalunie en de Vereniging van Letterkundigen. De praktische organisatie was zoals gebruikelijk in handen van het Vertalershuis, ditmaal bijgestaan door stagiaire Josine Schuilenburg, met medewerking van de Universiteit Utrecht.

Europese contacten en subsidie

De directeurs van de bij het netwerk RECIT aangesloten vertalershuizen waren in mei bijeen in Visby, Zweden, om te overleggen over de lopende programma's en de nieuwe programma's op elkaar af te stemmen met het oog op de Europese subsidieaanvragen. Voor de periode april 2004 t/m maart 2005 heeft het Vertalershuis een subsidie van de Europese Commissie in Brussel ontvangen, in het kader van het Culture 2000 programma, samen met het Europäisches Übersetzer-Kollegium in Straelen (Duitsland) en het Collège européen des Traducteurs Littéraires in Seneffe (België).

Education and Culture

Culture 2000

BIJLAGE 6

Verslag Friese Dag 2004

Inleiding

De eerste Dag van de Friese Literatuur werd gehouden op zondag 18 november 2001. Onder de noemer *Vers uit Friesland* presenteerde zich toen een groot aantal Friese auteurs aan het Nederlandse publiek, en met groot succes: alom klonk luid de roep om een herhaling. De beide letterfondsen besloten van deze dag een tweejaarlijkse traditie te maken. Het programma zou echter minder overladen moeten zijn en zich tot een middag moeten beperken. In overleg met de Friese organisaties werd ervoor gekozen om deze keer aan te sluiten bij de Friese Boekenweken.

Vers 2 uit Friesland

Op zondag 29 februari 2004 – ‘skrikkeldei’ – organiseerde het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds de tweede Dag van de Friese literatuur in Amsterdam: *Vers 2 uit Friesland*, in samenwerking met het Fonds voor de Letteren, Tresoar en de Provincie Fryslân. In de grote zaal van Felix Meritis verzorgde een keur aan Friese auteurs en dichters op deze middag een afwisselend programma. Achter in de zaal was er een boekenbeurs met stands waar uitgeverij en Friese literaire tijdschriften zich presenteerden. Aan de gracht voor Felix Meritis stond de Fryske Boekebus, waar bezoekers Friese boeken en cd’s konden kopen.

Publiek

Vers 2 uit Friesland was voor iedereen toegankelijk. Met deze middag werd beoogd Nederlandse uitgeverij, andere professioneel betrokkenen, de pers en een literair geïnteresseerd publiek te laten kennismaken met de Friese literatuur van nu. De belangstelling was groot: de zaalcapaciteit van 250 bezoekers werd vrijwel bereikt. De toegang tot het programma was gratis.

Het programma

Geart de Vries, eindredacteur van de landelijke televisie-uitzendingen van Omrop Fryslân en actief in de Stichting Literaire Activiteiten Leeuwarden en de Stichting Poëzie-route Leeuwarden, presenteerde deze middag op een plezierige en ontspannen manier. De voertaal was Nederlands. Van Friestalige voordrachten werd de Nederlandse vertaling geprojecteerd op een scherm.

Regisseur Pieter Verhoeff (o.a. *Nynke en Het teken van het beest*) sprak als eerste over zijn band met Friesland en over Friesland als bron van inspiratie. Onder het motto ‘De magie van het verleden’ traden daarna drie auteurs op. Hylke Speerstra las een hoofdstuk voor uit zijn nieuwe, nog niet voltooide boek, Albertina Soepboer

droeg twee cyclische gedichten voor en Josse de Haan las de eerste bladzijden van zijn roman *Nanette*. Nadat de dichter Tjebbe Hettinga op indrukwekkende wijze het lange gedicht ‘It faderpaard’ had voorgedragen, werd hij geïnterviewd door Geart de Vries. Het eerste programma-deel werd op flamboyante wijze afgesloten door de dichter Tsead Bruinja met gedichten onder begeleiding van flamencodanseres Tanja van Susteren en percussionist Jaap van Keulen.

Na de pauze ging Atte Jongstra in gesprek met de historicus Goffe Jensma over een van de beroemdste mystificaties uit de literatuurgeschiedenis: het *Oera Linda*-boek. Dit literair-historische onderdeel van het programma was onderhoudend en werd soms rondit hilarisch door heftige interrupties uit de zaal. Vervolgens was het woord aan de auteurs Wilco Berga, Jetske Bilker en Durk van der Ploeg. Berga maakte indruk met zijn voordracht van de gedichten ‘De mar fan Marij’, ‘Krieën op it lân’, ‘Ouwe Sneeuw’ en ‘It gers (in liet)’. Jetske Bilker had een hoofdstuk gekozen uit haar zojuist verschenen boekenweekgeschenk *Oar plak oare tiid* en Durk van der Ploeg las een passage voor uit zijn historische roman *Foarby it Boarkumer fjoer* uit 2002. *Vers 2 uit Friesland* werd muzikaal afgesloten door de jonge zangeres Nynke Laverman en haar ensemble, die Friestalige fado’s met op muziek gezette gedichten van Jan Jacob Slauerhoff ten gehore brachten.

Bij het programma werd een informatieboekje verschaft met portretten van de acht deelnemende auteurs, gegevens over de andere sprekers en een bibliografie van Friestalige literatuur in Nederlandse vertaling vanaf 2000.

Dossiers en publicaties

In nauwe samenwerking met Tresoar werden ter gelegenheid van *Vers 2 uit Friesland* drie dossiers gemaakt over recent verschenen Friese romans. Naast Jetske Bilkers boekenweekgeschenk *Oar plak oare tiid* en Durk van der Ploegs roman *Foarby it Boarkumer fjoer* werd gekozen voor de recent met de Gysbert-Japicxprijs bekroonde trilogie *Ridder fan Snits* van Willem Tjerkstra. Naast een voorblad over boek en auteur bevat elk dossier een in het Nederlands vertaald fragment. Een verheugend gevolg is dat uitgeverij Prometheus/Bert Bakker de rechten van *Oar plak oare tiid* aankocht. De roman verscheen in het najaar van 2004 onder de titel *Andere plaats andere tijd*, in de vertaling van Jantsje Post.

Een tweede gevolg van de manifestatie is, dat de redactie van het tijdschrift *Tirade* geïnteresseerd was in de vier door Wilco Berga voorgelezen gedichten en ze opnam in het juninummer van 2004, met naast elkaar de Friese tekst en de vertaling.

Workshop

Voorafgaand aan de tweede Friese Dag, op 28 februari 2004, organiseerde het Vertalershuis opnieuw een vertaalworkshop Fries-Nederlands. Onder leiding van Jabik Veenbaas werd door tien deelnemers met veel animo gewerkt aan de vertaling van een prozafragment en een gedicht.

Berichtgeving

De manifestatie is aangekondigd in diverse Friese en Nederlandse media en op een aantal websites. Het Fryske Boek nam de promotie mee in de publiciteit rond de Fryske Boekewiken, die duurden van 23 februari tot en met 6 maart 2004. *NRC Handelsblad* en de *Leeuwarder Courant* van 1 maart 2004 deden verslag van de dag. Een aantal radioprogramma's besteedde aandacht aan de manifestatie.

Woord van dank

'Vers 2 uit Friesland' werd door het Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds georganiseerd. De Provincie Fryslân en het Fonds voor de Letteren droegen financieel bij. Ad Verkuylen van het Fonds voor de Letteren was zeer betrokken bij de voorbereiding van de dag. Teake Oppewal van Tresoar heeft in alle stadia meegedacht, een bijdrage geleverd aan de teksten in het informatieboekje en het materiaal geleverd voor de drie dossiers. It Fryske Boek heeft de verkoop van boeken – van zowel Nederlandse als Friese uitgevers – op zich genomen en zich de moeite getroost de Fryske Boekebus in alle vroegte op de Keizersgracht voor Felix Meritis te parkeren, om ook buiten een Friese ambiance te creëren. Jabik Veenbaas zorgde voor een aantal Nederlandse vertalingen als boventiteling van de Friestalige voordrachten. Dank tot slot aan de deelnemende Friese auteurs, aan wie de eer van een geslaagde dag toekomt.

BIJLAGE 7

Lijst van publicaties 2004

10 Books from Holland and Flanders Spring 2004 no. 13-1

met daarin aandacht voor:

ARTHUR JAPIN – *Een schitterend gebrek*
TOMAS LIESKE – *Gran Café Boulevard*
BERNLEF – *Buiten is het maandag*
P.F. THOMÉSE – *Schaduwkind*
GEERTEN MEIJSING – *Malocchio*
HAFID BOUAZZA – *Paravion*
PIETER WATERDRINKER – *Een hollandse romance*
DIMITRI VERHULST – *Problemski Hotel*
YVES PETRY – *De laatste woorden van Leo Wekeman*
PAUL CLAES – *Lily*

10 Books from Holland and Flanders Autumn 2004 no. 13-02

met daarin aandacht voor:

ANNELIES VERBEKE – *Slaap!*
ARNON GRUNBERG – *De Joodse messias*
KRISTIEN HEMMERECHE – *De laatste keer*
ROBERT ANKER – *Hajar en Daan*
THOMAS ROSENBOOM – *Spitzen*
MARJA BROUWERS – *Casino*
LEO PLEYSIER – *De trousse*
CHRISTINE OTTEN – *De laatste dichters*
MANON UPHOFF – *De bastaard*
WILLEM-JAN OTTEN – *Specht en zoon*

11 Prewar Classics from Holland and Flanders met daarin aandacht voor:

LOUIS COUPERUS – *De stille kracht*
FREDERIK VAN EEDEN – *Van de koele meren des doods*
NESCIO – *De uitvreter, Titaantjes en Dichtertje*
FELIX TIMMERMANS – *Pallieter*
WILLEM ELSSCHOT – *Lijmen/Het been*
CARRY VAN BRUGGEN – *Eva*
ARTHUR VAN SCHENDEL – *Het fregatschip Johanna Maria*
J.J. SLAUERHOFF – *Het verboden rijk*
E. DU PERRON – *Het land van herkomst*
MAURICE GILLIAMS – *Elias of het gevecht met de nachtegale*
F. BORDEWIJK – *Karakter*

Quality Non-Fiction from Holland

Autumn 2004 No. 9

Met daarin aandacht voor:

- JONA LENDERING – *Stad in marmer. Gids voor het antieke Rome aan de hand van tijdgenoten*
FIK MEIJER – *Gladiatoren. Volksvermaak in het Colosseum*
ROELOF VAN GELDER – *Naporra's omweg*
HENK WESSELING – *Europa's koloniale eeuw. De koloniale rijken in de negentiende eeuw. 1815-1919*
ROEL VAN DER VEEN – *Afrika van de Koude Oorlog naar de 21ste eeuw*
ARITA BAAIENS – *Woestijnnomaden. Trektocht door Soedan*
MENNO SCHILTHUIZEN – *Het mysterie der mysteriën. Over evolutie en soortvorming*
JAAP GOUDSMIT – *De virusinvasie. Over de overleving van virussen en de menselijke soort*
STINE JENSEN – *Waarom vrouwen van apen houden. Een liefdesgeschiedenis in cultuur en wetenschap*
BENJO MASO – *Wij waren allemaal goden. De Tour van 1948*
JACQUELINE VAN MAARSEN – *Ik heet Anne, zei ze. Anne Frank.*
DICK PELS – *De Geest van Pim. Het gedachtegoed van een politieke dandy*
JOS DE MUL – *Cyberspace Odyssee*
GERARD AALDERS – *Leonie. Het leven van Nederlands meest intrigerende dubbelspionne*

Nieuwsbrief Letteren januari '04 #13/1

Nieuwsbrief Letteren mei '04 #13/2

Promotiedossiers

Fictie

- HAFID BOUAZZA – *Paravion*
ROBERT ANKER – *Hajar en Daan*
MARJA BROUWERS – *Casino*
ARTHUR JAPIN – *Een schitterend gebrek*
MANON UPHOFF – *De bastaard*
TOMAS LIESKE – *Gran Café Boulevard*

Kinder- en jeugd

- EDWARD VAN DE VENDEL – *Superguppie*
PAUL BIEGEL – *Man en muis*
PETER VAN GESTEL – *Die dag aan zee*
HERMINE LANDVREUGD – *Ik ben Willem!*
MIEP DIEKMANN – *Marijn bij de Lorredraaiers*
PAUL BIEGEL – *Swing*
HANS HAGEN – *The Dance of the Drummers*
MARCO KUNST – *Wiped*
BENNY LINDELAUF – *Nine Open Arms*
TANNEKE WIGERSMA – *Eight Days with Angel*

Non-fiction

- MIRJAM BOLLE – *Ik zal je beschrijven hoe een dag er hier uitziet. Dagboekbrieven uit Amsterdam, Westerbork en Bergen-Belsen*
JONA LENDERING – *Alexander de Grote. De ondergang van het Perzische rijk, 340-320*
GERARD AALDERS – *Leonie. Het leven van Nederlands meest intrigerende dubbelspionne*
DICK PELS – *De geest van Pim. Het gedachtegoed van een politieke dandy*
ROELOF VAN GELDER – *Naporra's omweg. Het leven van een VOC-matroos (1731-1793)*
JONA LENDERING – *Stad in marmer. Gids voor het antieke Rome aan de hand van tijdgenoten*
STINE JENSEN – *Waarom vrouwen van apen houden. Een liefdesgeschiedenis in cultuur en wetenschap.*
BENJO MASO – *Wij waren allemaal goden. De Tour van 1948*
ARITA BAAIENS – *Woestijnnomaden. Trektocht door Sudan.*

Poëzie

- ARJEN DUINKER
RUTGER KOPLAND
GERRIT KOUWENAAR
ALFRED SCHAFFER
ESTHER JANSMA
MARTINUS NIJHOFF

Poëzie op internet

www.poetryinternational.org

- RUTGER KOPLAND
TONNUS OOSTERHOFF
MARK BOOG
LLOYD HAFT
RAMSEY NASR
WILLEM JAN OTTEN
KEES OUWENS
HAGAR PEETERS
HANS TENTIJE
TSEAD BRUINJA
TSJËBBE HETTINGA
ALBERTINA SOEPBOER

www.lyrikline.org

- ANNA ENQUIST
TOMAS LIESKE
CEES NOOTEBOOM
MUSTAFA STITOU

Nederlands Literair Productie- en
Vertalingenfonds

Singel 464

1017 AW AMSTERDAM

TEL. 020 620 62 61

FAX 020 620 71 79

E-MAIL office@nlpvf.nl

www.nlpvf.nl